

בנק מזרחי טפחות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

להלן הקישורים:

הצהרות לגבי גילוי
דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
תמצית דוחות כספיים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני

גילויים פיקוחיים נוספים

דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

תוכן העניינים

10	פתח דבר
10	מידע צופה פני עתיד
11	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
16	סיכונים עיקריים
16	יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	התפתחויות במבנה ההון
16	התפתחויות במקורות המימון
17	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
18	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
19	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
19	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
19	נושאים נוספים
20	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
20	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
20	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
22	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
25	סיכונים מובילים ומתפתחים
25	דוח סקירה של ראי החשבון המבקרים
25	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
26	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
26	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
32	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
32	נכסים והתחייבויות
38	הון, הלימות הון ומינוף
42	פעילות חוץ מאזנית אחרת
42	מידע כספי לפי מגזרי פעילות
53	חברות מוחזקות עיקריות
54	סקירת הסיכונים
54	התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם
56	הערכת גורמי הסיכון
58	סיכון אשראי
80	סיכון תפעולי
82	סיכון שוק וריבית
85	סיכון נדילות ומימון
86	סיכונים אחרים
86	סיכון ציות ורגולציה
86	סיכון חוצה גבולות
87	סיכון הלבנת הון ומימון טרור
87	סיכון מוניטין
87	סיכון אסטרטגי-עסקי
88	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
88	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
89	בקרות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון והנהלה

11	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
13	מאזן - סעיפים עיקריים
14	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
23	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
23	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
24	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים)
24	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
26	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
27	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
28	היתרות הממוצעות של הנכסים המאזניים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
28	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות;
28	המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
29	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
29	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
30	נתוני Cost-Income Ratio
31	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון (באחוזים)
31	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
32	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
32	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
33	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
33	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון
33	אשראי והפרשה להפסדי אשראי
34	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
35	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
35	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
36	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
37	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
38	הרכב ההון העצמי
39	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
39	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
40	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
40	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
41	יחס המינוף של הבנק
41	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק
42	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול,
42	תפעול ו/או משמורת
43	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
44	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

46	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
47	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
48	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
49	תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
50	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
51	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
52	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
56	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
58	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה
59	אשראי למטרת עסקאות הוניות
59	אשראי לחברות ממונפות
	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
60	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
61	נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה
63	ניתוח התנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
64	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
64	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
65	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
66	פילוח לפי גודל חבות הלווה
66	התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון
67	פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי
68	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון
69	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
70	סיכון אשראי לפי ענפי משק
75	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
77	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
77	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור
	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח
79	להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 בספטמבר 2020, כולל נתוני בנק אגוד
82	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
82	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
83	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
83	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
84	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
85	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשיעורי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן,

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2020

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 23 בנובמבר 2020 (ז' בכסלו התשפ"א), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2020.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. תמצית הדוחות הכספיים ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה).

בהתאם למבנה הדוחות שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.
- קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL.

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כוח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר התפתחויות משמעותיות בקבוצת הבנק ותחומי פעילותה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בביצועים, בסיכונים אליהם חשוף הבנק, וכן ביעדים ובאסטרטגיה. ככל הנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2019.

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות, והושלמה רכישת המניות מיתר בעלי המניות.

החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד. המאזן המאוחד של הבנק כולל את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, בהתאם לאומדן ראשוני לשווי הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד (PPA Provisional). הואיל ומועד האיחוד לראשונה הוא יום 30 בספטמבר 2020, לאיחוד הדוחות הכספיים אין השפעה על הרווח וההפסד של הרבעון השלישי ותשעת החודשים הראשונים של השנה.

כמות המניות שהונפקו בתמורה, בהתאם להסכם, הינה 19,865,165 ע"ג מניות, ושוויין למועד העסקה הסתכם ב-1,207 מיליוני שקלים חדשים. ההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 גדל בסכום התמורה בגין העסקה.

הסכום נטו שהוכר במועד הרכישה בגין השווי ההון הארעי של הנכסים הניתנים ליהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו במסגרת צירוף העסקים, עולה על התמורה שהועברה. ההפרש, בהתאם לאומדן הזמני כאמור, מסתכם בכ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים. סכום זה, הכולל ניכוי הפסד נטו בסך 77 מיליוני שקלים חדשים ממכירת פעילות היהלומים של בנק אגוד, ויכלול בהמשך ניכוי של סכום הוצאה, נטו, שירשום בנק אגוד בגין הוצאות פרישת חלק מעובדי בנק אגוד, יירשם כהכנסה שתיפרס בדוח רווח והפסד על פני תקופה של 5 שנים ממועד הרכישה.

לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 17 לדוחות הכספיים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

		2019				2020	
		רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2
		במיליוני שקלים חדשים					
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים							
הכנסות ריבית, נטו		1,231	1,543	1,214	1,352	1,347	1,323
הכנסות מימון שאינן מריבית		57	89	147	64	64	76
עמלות והכנסות אחרות		409	395	400	405	529	399
סך ההכנסות		1,697	2,027	1,761	1,821	1,940	1,798
הוצאות בגין הפסדי אשראי		76	99	70	119	345	270
הוצאות תפעוליות ואחרות		986	1,011	998	993	1,017	950
מזה: משכורות והוצאות נלוות		636	648	650	628	644	596
רווח לפני מיסים		635	917	693	709	578	578
הפרשה למיסים על הרווח		213	318	251	247	200	196
רווח נקי⁽⁴⁾		404	576	422	440	357	360

		תשעה חודשים ראשונים	
		2019	2020
		במיליוני שקלים חדשים	
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים			
הכנסות ריבית, נטו		5,340	3,988
הכנסות מימון שאינן מריבית		357	293
עמלות והכנסות אחרות		1,609	1,204
סך ההכנסות		7,306	5,485
הוצאות בגין הפסדי אשראי		364	245
הוצאות תפעוליות ואחרות		3,988	2,995
מזה: משכורות והוצאות נלוות		2,562	1,934
רווח לפני מיסים		2,954	2,245
הפרשה למיסים על הרווח		1,029	782
רווח נקי⁽⁴⁾		1,842	1,402

(4) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-387 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 422 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 8.3%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים בשיעור של 9.5%, לעומת תשואה על ההון של 11.1% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,104 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,402 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, קיטון בשיעור של 21.3%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 9.0% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 12.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו-11.9% בשנת 2019 כולה.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים וברבעון השלישי של שנת 2020 בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד:

- תוצאות קבוצת הבנק בתקופה המדווחת הושפעה, בין היתר, ממשבר הקורונה, שהביא לגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מהשפעת מדד המחירים לצרכן, ומהשפעה שלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 מסתכמות ב-932 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 245 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשות להפסדי אשראי שנערכו על בסיס קבוצתי על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה, הן בגין חובות שזוהה בהם סיכון לפגיעה ביכולת ההחזר של הלקוח, והן בגין רכיב הפרשה נוסף ("רכיב איכותי") המחושב באמצעות מתודולוגיה המתבססת על פרמטרים איכותיים (מדדי מאקרו, כגון שיעור האבטלה והצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל, ומדדים פנימיים, כגון דירוגי הלקוחות), וחל על כלל חשיפות האשראי של הבנק. ברבעון השלישי של שנת 2020, עודכן הסיכון הגלום בהתמשכות דחיות התשלומים שאושרו ללקוחות, לרבות מקרים בהם ניתן אישור לדחייה נוספת. בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובשים לב לציפייה הפיקוחית, ומטעמי שמרנות, נוסף בגין התפתחויות אלה נדבך נוסף לחישוב הרכיב האיכותי בהפרשות להפסדי אשראי, בעיקר בגין דחיות התשלומים במשכנתאות. זאת, על אף העובדה שקיים קיטון בהיקפי הפיגורים במשכנתאות לשיעור של כ-1.2% ליום 30 בספטמבר 2020 לעומת שיעור של כ-1.4% ליום 31 בדצמבר 2019. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בפרק ניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.
- מדד המחירים (הידוע) לצרכן, ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 0.6%, בהשוואה לעלייה של 0.5% בתקופה המקבילה אשתקד. הפער במדד גרע סך של 217 מיליוני שקלים חדשים מהכנסות המימון של הבנק בין התקופות המקבילות. ברבעון השלישי של שנת 2020 עלה המדד ב-0.1%, בהשוואה לירידה של 0.7% ברבעון המקביל אשתקד.
- סך הכנסות המימון מפעילות שוטפת גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-2.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וב-0.2% ברבעון השלישי של שנת 2020 בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, על רקע ההשפעה השלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל. לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת להלן.
- ההכנסות האחרות, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, כוללות הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים שנכללו ברבעון הראשון של השנה, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

ליום								
31.3.2019	30.6.2019	30.9.2019	31.12.2019	31.3.2020	30.6.2020	30.9.2020		
						כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	
במיליוני שקלים חדשים								
מאזן - סעיפים עיקריים								
260,011	264,223	267,001	273,244	284,731	291,560	300,884	347,050	סך כל המאזן
196,271	200,728	202,578	204,708	210,230	214,450	216,777	241,765	אשראי לציבור, נטו
48,396	48,700	47,125	51,672	56,385	61,532	67,457	77,738	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,130	8,816	10,566	10,113	8,709	8,440	9,233	18,258	ניירות ערך
1,387	1,375	1,384	1,457	1,437	1,433	1,433	1,646	בניינים וציוד
204,777	205,188	207,832	210,984	223,189	231,784	239,403	276,156	פיקדונות הציבור
27,721	31,596	30,442	33,460	30,237	29,689	29,217	32,995	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
619	554	673	714	924	946	2,667	2,786	פיקדונות מבנקים
15,121	15,740	15,755	16,033	16,371	16,653	17,065	18,272	הון עצמי ⁽¹⁾

החל מיום 30 בספטמבר 2020 המאזן המאוחד של הבנק כולל את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, בהתאם לאומדן ראשוני שנערך למועד הדיווח (PPA Provisional). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 17 לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן ליום 30 בספטמבר 2020 אשר כוללת, את איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, כאמור לעיל:

- סך כל המאזן ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-347.1 מיליארדי שקלים חדשים מהם 46.2 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד, הסתכם המאזן ליום 30 בספטמבר 2020 ב-300.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 33.9 מיליארדי שקלים חדשים (12.7%) בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2019.
- האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-241.8 מיליארדי שקלים חדשים מהם 25.0 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד, הסתכם האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2020 ב-216.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 14.2 מיליארדי שקלים חדשים (7.0%) בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2019. הגידול הושפע, בין היתר, מהלוואות בסך של כ-4.7 מיליארדי שקלים חדשים שהועמדו לעסקים במסגרת הקרנות בערבות המדינה, ומהצורך הגובר של לקוחות הבנק, בעיקר עסקיים, לאור משבר הקורונה, בניצול קווי אשראי קיימים שעמדו לרשותם וכן, מגידול בהיקף האשראי לדיוור. מנגד, האשראי למשקי הבית הצטמצם בכ-0.9 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2019.
- פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמו ב-276.2 מיליארדי שקלים חדשים מהם 36.8 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד, הסתכמו פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2020 ב-239.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 31.6 מיליארדי שקלים חדשים (15.2%) בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2019. הגידול נובע, בין היתר, מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות בבנק, וכן מפעילות יזומה של הבנק לגיוס פיקדונות.
- ההון העצמי ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-18.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 2.5 מיליארדי שקלים חדשים (16.0%) בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2019. הגידול בהון העצמי נובע, בין היתר, מעסקת רכישת בנק אגוד, במסגרתה נרכש מלוא הון המניות של בנק אגוד בתמורה להנפקת מניות בסך 1.2 מיליארדי שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק וכן פרק הון, הלימות הון ומינוף להלן.

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

		2019				2020		
	1 רבעון	2 רבעון	3 רבעון	4 רבעון	1 רבעון	2 רבעון	3 רבעון	
מדדי ביצוע עיקריים								
	11.3	15.8	11.1	11.5	9.1	9.0	9.5	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽⁴⁾
	1.06	1.48	1.06	1.09	0.86	0.85	0.89	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽⁴⁾
	0.63	0.88	0.64	0.65	0.51	0.50	0.52	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
	104.3	102.2	102.6	103.1	106.2	108.1	114.2	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
	10.12	10.23	10.13	10.14	9.89	9.96	9.98	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
	5.54	5.67	5.62	5.55	5.40	5.36	5.23	יחס המינוף ⁽⁴⁾
	120	118	122	121	117	122	128	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾
	2.65	3.13	2.68	2.72	2.81	2.52	2.62	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
	58.1	49.9	56.7	54.5	52.4	52.8	50.8	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁶⁾
	1.73	2.46	1.80	1.88	1.52	1.53	1.65	(Cost Income Ratio) רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
מדדי איכות אשראי עיקריים - כולל בנק אגוד								
	0.80	0.80	0.81	0.82	0.91	0.96	1.09 ⁽⁹⁾	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
	1.25	1.28	1.29	1.36	1.41	1.34	1.20	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
מדדי איכות אשראי עיקריים - ללא בנק אגוד								
	0.15	0.20	0.14	0.23	0.66	0.50	0.59	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
	0.14	0.13	0.07	0.12	0.16	0.15	0.13	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
							1.06	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
							1.21	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
נתונים נוספים								
	74.60	82.00	86.40	92.00	66.23	64.62	60.74	מחיר מניה (בשקלים חדשים) בתום הרבעון
	-	-	167 ⁽⁸⁾	72	75	-	-	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
	1.92	2.38	1.84	2.02	1.95	1.85	1.99	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
	0.59	0.57	0.58	0.58	0.61	0.52	0.54	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
		שנת		תשעה חודשים ראשונים				
		2019		2019		2020		
מדדי ביצוע עיקריים								
			11.9		12.4		9.0	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽⁴⁾
			1.17		1.20		0.87	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽⁴⁾
			0.70		0.71		0.51	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
			2.76		2.80		2.63	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
			54.6		54.6		52.0	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁶⁾
			7.86		5.99		4.69	(Cost Income Ratio) רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
מדדי איכות אשראי עיקריים - ללא בנק אגוד								
			0.18		0.16		0.57	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
			0.11		0.11		0.15	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
נתונים נוספים								
			178		167		75	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
			2.02		2.03		1.92	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
			0.58		0.58		0.56	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2020 הינה 9.5% לעומת 11.1% ברבעון המקביל אשתקד, ובתשעת החודשים הראשונים 9.0% לעומת 12.4% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה על ההון הושפעה בעיקר מהגידול המשמעותי בהוצאות הפסדי האשראי לאור משבר הקורונה, ומירידת הריבית בארצות הברית ובישראל, מהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן ומנגד מגידול בהיקף האשראי, הפיקדונות והעמלות.
 - יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו הגיע ל-114.2% לעומת 103.1% בסוף שנת 2019, כתוצאה מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. בנוסף לאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, נבע הגידול בפיקדונות, בין היתר, מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות. הגידול באשראי הושפע, בין היתר, מהלוואות בסך של כ-4.7 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה לעסקים, ומהצורך הגובר של לקוחות הבנק, בעיקר עסקיים, לאור משבר הקורונה, בניצול קווי אשראי קיימים שעמדו לרשותם.
 - יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 בספטמבר 2020 הינו 9.98%, בהשוואה ליחס המזערי לו מחויב הבנק, בשיעור של 8.71%. היחס הושפע, בין היתר, מעלייה בהיקף האשראי שניתן ללקוחות, וזאת בהלימה לציפייה הפיקוחית בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250, מיום 31 במרץ 2020, בדבר פעילות הבנק בשעת המשבר ולהקלה שניתנה בעקבות המשבר, בדרישת ההון המינימלית מהתאגידים הבנקאיים. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.
 - יחס היעילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, הגיע ל-52.0%, בעיקר כתוצאה משמירה על רמת ההוצאות.
 - שיעור החובות הפגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2020 הגיע ל-1.20%. ללא השפעת בנק אגוד הגיע השיעור ל-1.21% בהשוואה ל-1.29% בתום הרבעון המקביל אשתקד, ו-1.34% בתום הרבעון השני של שנת 2020. השינוי ברבעון הנוכחי הושפע, בין היתר, מגידול בהיקף האשראי, ומדחיות תשלומים שאושרו ללקוחות. יצוין, כי הדוחות הכספיים כוללים הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהתאם למודל איכותי, בין היתר בגין הסיכון הגלום בדחיות התשלומים שאושרו ללקוחות. לפרטים, ראה להלן בפרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר".
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) מחושב על בסיס שנתי.

(3) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בתקופה המדווחת.

(8) ברבעון השני של שנת 2019 הוכרז דיבידנד בגין רווחי המחצית הראשונה של שנת 2019.

(9) סכום הפרשה בחישוב כולל את אומדן הפסדי האשראי הצפויים בבנק אגוד, הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד כפי שנכללו במאזן המאוחד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכונים עיקריים

במסגרת תהליך למיפוי הסיכונים של הבנק נקבעה רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכזויות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (בפרט סיכון הריבית בתיק הבנקאי), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, לרבות סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגית המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוצה גבולות והלבנת הון, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי-עסקי. הבנק בוחן באופן שוטף את מיפוי הסיכונים על מנת לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית, תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019.

מידע על התפתחויות בסיכונים לרבות השפעת משבר הקורונה ורכישת בנק אגוד, מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן, וכן בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ראה להלן עדכונים להערכת פוטנציאל ההשפעה של גורמי הסיכון השונים על קבוצת הבנק, בפרק סקירת הסיכונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

איחוד לראשונה של בנק אגוד

לאחר השלמת העסקה לרכישת בנק אגוד, נכללים נתוניו הכספיים של בנק אגוד, לראשונה, בדוחות של הבנק. הצטרפות בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות מהווה קפיצת מדרגה במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. על-פי נתוני המערכת הבנקאית ל-30 ביוני 2020, עולה חלקו הכולל של הבנק המאוחד בסך פעילות האשראי והפיקדונות במערכת הבנקאית בכ-2.5%, ומגיע באשראי לציבור לכ-22%, ובפיקדונות הציבור לכ-18.6%, מעבר ליעדי התוכנית האסטרטגית של הבנק לסוף 2021. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של הבנק, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים, שבו עולה נתח השוק של הבנק המאוחד לכ-12%. חלק ההלוואות לדיור מסך תיק האשראי של הבנק, לאחר רכישת בנק אגוד, יורד בכ-3% לשיעור של כ-63%, כנגד עלייה מקבילה בתיק המסחרי, ומתוכה עלייה של כ-1% באשראי לפרטיים. בתחום הפיקדונות הפרטיים, גדל חלקו של הבנק המאוחד והגיע לנתח שוק של למעלה מ-20%.

בהמשך להנחיית דירקטוריון הבנק את ההנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהבאתה לאישור הדירקטוריון ברבעון השלישי של שנת 2020, כל זאת לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית הנוכחית כבר בדוחות הכספיים לשנת 2019, הרי שלאור משבר הקורונה, ואי הוודאות השוררת ולאור השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד לישראל בע"מ, ידון הדירקטוריון בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2017-2021, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019. התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לבין הבנק. בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של הבנק. כמות המניות שהונפקו בתמורה, בהתאם להסכם, הינה 19,865,165 ע"נ מניות, ושוויין למועד העסקה הסתכם ב-1,207 מיליון שקלים חדשים. לפרטים נוספים בדבר הנפקת מניות במסגרת רכישת בנק אגוד, לרבות תשלום נוסף במזומן בסך 16 מיליון שקלים חדשים, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 17 לדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת תעודות החייבות לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הרכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון והנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הרכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הרכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמו ב-276.2 מיליארדי שקלים חדשים.

ללא בנק אגוד הסתכמו פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2020 ב-239.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-211.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019, גידול של 13.5%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 14.4%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של 0.4% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 14.6%. לפרטים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתייבבות, ההון והלימות ההון להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

גיוס כתבי התחייבות ואגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו. בנק אגוד מגייס מקורות באמצעות אגוד הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של בנק אגוד, העוסקת בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק אגוד.

לטפחות הנפקות קיים תשקיף מדף שפורסם ביום 4 באוגוסט 2019 (נושא תאריך 5 באוגוסט 2019), להנפקת תעודות התחייבות. בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף שפורסם ביום 3 בדצמבר 2019 (נושא תאריך 4 בדצמבר 2019).

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לא בוצעו הנפקות על ידי הבנק.

ביום 30 ביוני 2020 הנפיקה טפחות הנפקות אגרות חוב צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 52), בערך נקוב של כ-413 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-403 מיליוני שקלים חדשים, וכן אגרות חוב צמודות למדד באמצעות הרחבת סדרה קיימת (סדרה 46), בערך נקוב של כ-1,197 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-1,300 מיליוני שקלים חדשים.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-33.1 מיליארדי שקלים חדשים (29.2 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), בהשוואה ל-33.5 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

מכשירי הון מורכבים

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמו ב-4.1 מיליארדי שקלים חדשים (מזה: כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבויות נדחים מסוג CoCo בבנק אגוד), לעומת 3.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

מכשירי הון מורכבים אחרים

שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה, ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמו ב-2.1 מיליארדי שקלים חדשים (כולם בבנק), לעומת 2.0 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

כתבי התחייבויות אחרים

כתבי התחייבות נדחים, אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר), ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמו ב-4.1 מיליארדי שקלים חדשים (מזה: כ-3.3 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבויות נדחים בבנק אגוד), לעומת 1.2 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, ובכלל זה את ישראל, מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, המשפיעות על פעילות המערכת הבנקאית. לפרטים, לרבות בדבר פעילות הבנק, ראה פרק מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים להלן.

הצעת רכש חליפין לרכישת בנק אגוד לישראל בע"מ

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") המחזיקים יחדיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של בנק אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות בנק אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף") בהמשך, נחתמו בין בנק אגוד, בעל המניות הנוסף והבנק מספר תוספות להסכם המיזוג.

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "הממונה" ו-"ההחלטה", בהתאמה), ובחודש ספטמבר 2018 הוגש ערר. ביום 28 בנובמבר 2019 התקבל פסק הדין בערר, באופן שההחלטה של מ"מ הממונה להתנגד למיזוג בוטלה, והעניין הוחזר לממונה על מנת להשלים ההחלטה בנושא האפשרות להצבת תנאים להפגת חשש לפגיעה בתחרות. החלטת הממונה בעניין תנאים כאמור ניתנה ביום 8 בינואר 2020 ("החלטת תנאי המיזוג המקורית").

בהמשך להחלטת תנאי המיזוג המקורית, נחתם ביום 14 ביולי 2020, הסכם בין הבנק לבין קבוצת פנינסולה בע"מ (להלן: "פנינסולה" ו-"הסכם פנינסולה" או "עסקת פנינסולה"), לפיו, בכפוף להשלמת העסקה נשוא הסכם המיזוג ואישור הממונה ("התנאים המתלים בעסקת פנינסולה") ולאחר שהשליטה בבנק אגוד תעבור לבנק, ייחתם בין בנק אגוד לבין פנינסולה הסכם למכירת הפעילות הנמכרת.

ביום 27 ביולי 2020 התקבלה החלטת הממונה המתוקנת (להלן: "ההחלטה המתוקנת של הממונה"), הכוללת תיקונים מסוימים להחלטת תנאי המיזוג המקורית, אשר נדונו בין הצדדים לעסקת המיזוג לבין הממונה, על מנת שעסקת פנינסולה תעמוד בתנאים שבהחלטת הממונה. בין היתר, תתאפשר על פי ההחלטה המתוקנת של הממונה השלמת עסקת מכירת תיק האשראי במקביל לביצוע המיזוג. כמו כן, התקבל במועד הנ"ל אישור הממונה להותנה של רוכשת תיק האשראי ולתוכן פעילות האשראי ליהלומים הנמכרת.

ביום 30 באוגוסט 2020 פרסם הבנק הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, אשר מועד קיבולה נדחה ביום 10 בספטמבר 2020 וביום 16 בספטמבר 2020, תנאיה עודכנו ביום 17 בספטמבר 2020, מועד הקיבול של הצעת הרכש היה ביום 23 בספטמבר 2020, והיא הושלמה ביום 30 בספטמבר 2020. במסגרת הצעת הרכש, נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד, בתמורה ל: (1) מניות שהנפיק הבנק, כך שבגין כל מניה רגילה אחת בת 0.01 ש"ח ערך נקוב של בנק אגוד, שנרכשה על ידי הבנק, הנפיק הבנק 0.2699694 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, ובסך הכל הנפיק 19,865,165 ע"ג מניות של הבנק (2) תשלום במזומן בסך של 16 מיליוני שקלים חדשים ("התמורה במזומן") על ידי הבנק. (3) כמו כן,

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

שולם תקבול בסך של 37.24 מיליוני שקלים חדשים במזומן אשר הופקד על ידי בעל המניות הנוסף, וכפי שנמסר לבנק, מדובר בתשלום אשר בעל המניות הנוסף התחייב לשלם לבעלי השליטה של בנק אגוד בהתאם להסדרים ביניהם ובחלוקה שנקבעה ביניהם, ואשר בעלי השליטה של בנק אגוד הודיעו על כוונתם לחלוק בו עם בעלי מניות בנק אגוד מן הציבור, כפי שיעור החזקתם במניות בנק אגוד (למעט בעל המניות הנוסף) ("התקבול הנוסף"). יצוין, כי בהתאם לאמור לעיל, כל מניית בנק אגוד בת 0.01 ש"ח ערך נקוב זיכתה את בעלי המניות של בנק אגוד בסך כולל של 1.8513449 ש"ח, בגין התמורה במזומן והתקבול הנוסף, ולמעט למניות בעלי מניות השליטה ומניות בעל המניות הנוסף. החל מיום 30 בספטמבר 2020 מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד ובהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד.

במסגרת הצעת הרכש הוקצו לשלמה אליהו אחזקות בע"מ ולאליהו 1959 בע"מ (חברות בשליטת מר שלמה אליהו, להלן: "אליהו") מניות המהוות יחד כ- 2.1% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. כפי שנמסר לבנק ביום 29 באוקטובר 2020, ההחזקות של אליהו יחשבו יחד עם ההחזקות של חברות בשליטת מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ ("להלן: "מגדל אחזקות") (מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה במגדל אחזקות), ולאחר הקצאת המניות בבנק, במסגרת הצעת הרכש, עלו ההחזקות בבנק של אליהו והחברות בשליטת מגדל אחזקות על 5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. יצוין, כי בהמשך לדוח הצעת הרכש, התקבלה ביום 21 בספטמבר 2020 לידי הבנק הודעת המפקח על הבנקים, לפיה, בכפוף לתנאים שפורטו בהודעה האמורה, בנק ישראל לא ייזום ולא ימליץ על נקיטת אמצעי אכיפה נגד בעל מניות מסוים של בנק אגוד, שכתוצאה מהיענותו להצעת הרכש יחזיק מיד לאחר מכן אמצעי שליטה בבנק, בשיעור המצריך היתר מנגיד בנק ישראל.

ביום 13 בספטמבר התקבל אצל הבנק מכתב מאת רשות התחרות, לפיו נערכת על ידי הרשות בדיקה של נסיבות הירידה בהיקף פעילות תיק האשראי למימון פעילות היהלומים של לקוחות בבנק אגוד נשוא עסקת פנינסולה (להלן: "תיק האשראי ליהלומים"). לבנק נמסר על ידי בנק אגוד, כי האשראי לענף היהלומים מנהל על ידו במסגרת מהלך העסקים הרגיל שלו, וכי הוא פועל בהתאם להחלטת הממונה על התחרות לעניין תנאי המיזוג בקשר עם מכירת התיק האשראי.

ביום 30 בספטמבר 2020, מועד השלמת הצעת הרכש, התקשר בנק אגוד בהסכם עם פנינסולה למכירת תיק האשראי ליהלומים והמכירה האמורה הושלמה. על פי הסכם המכירה האמור שולמה לבנק אגוד על ידי פנינסולה תמורה שנגזרה מסכום תיק האשראי ליהלומים, (למעט אשראי ללקוחות שסווג על ידי בנק אגוד כחובות פגומים, ואשר נמכר לפנינסולה ללא תמורה) וכתוצאה מן המכירה, רשם בנק אגוד ביום 30 בספטמבר 2020 הפסד בסך 117 מיליוני שקלים חדשים (77 שקלים חדשים לאחר מס) בגין מכירת תיק האשראי ליהלומים.

לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד והתוספות להסכם, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017, דיווח מיום 30 במאי 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-053347), דיווח מיום 25 ביוני 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-060643), דיווח מיום 5 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-072859), דיווח מיום 8 ביולי 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-070000), דיווח מיום 25 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-101892), דיווח מיום 28 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-103980), דיווח מיום 30 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-115755), דיווח מיום 1 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-000351), דיווח מיום 8 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-003750), דיווח מיום 27 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-010362), דיווח מיום 14 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-067528), דיווח מיום 14 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-074859), דיווח מיום 27 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-073024), דיווח מיום 27 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-079680), דיווח מיום 30 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-086407), דיווח מיום 1 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-087430), דיווח מיום 10 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-091030), דיווח מיום 16 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-093247), דיווח מיום 17 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-102456), דיווח מיום 21 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-094324), דיווח מיום 21 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-094330), דיווח מיום 23 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-095263), דיווח מיום 29 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-096784), דיווח מיום 15 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-092182), דיווח מיום 1 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-097936), דיווח מיום 29 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-108700), דיווח מיום 29 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-108688) ודיווח מיום 29 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-108694).

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שאושרו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והוועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

סכסוך עבודה בבנק אגוד

ביום 3 באוגוסט 2017 מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבנק אגוד הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ביחס לסקטור הפקידים בבנק אגוד וביחס לסקטור המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד והודעה על הכרזת שביתה בהתאם לחוק יישום סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, שמועדה הנקוב בהודעה הינו 20 באוגוסט 2017 ואילך, ההודעות נוגעות לכ-800 פקידים ו-250 מנהלים ומורשי חתימה בבנק אגוד המועסקים בהסכם קיבוצי מיוחד. עילות הסכסוך בהתאם להודעות ההסתדרות הינן הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי בבנק אגוד. דרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק לרבות תנאי וסדרי העסקתם. שכרם, ביטחונם התעסוקתי ותגמולם לאור השלכות המהלך הצפוי, והתנהגות בחוסר תום לב ביחסי עבודה. בהמשך להודעה זו, מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום 12 בנובמבר 2017 הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ושביתה בחברת אגוד מערכות בע"מ ("להלן: "אגוד מערכות"). עילות הסכסוך כוללות בין היתר, הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר ויבטיח את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ודרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים. כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק. אגוד מערכות הינה חברת בת בשליטה מלאה של בנק אגוד העוסקת במתן שירות מחשוב לבנק אגוד ולחברות הבת שלו ומונה 55 עובדים שהסכסוך נוגע להם. בשבועות האחרונים מתנהל משא ומתן עם ועדי העובדים של בנק אגוד במטרה להגיע להסכם קיבוצי בנושא פרישה וקליטת העובדים בבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפריקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפריקט מתקדם ומצוי בשלב האפיון המפורט. כמו כן, ברבעון הרביעי של שנת 2019 החל פריקט משמעותי נוסף שעניינו החלפת מערכת ה-CRM במטרה להעצים את השירות האישי לכל לקוח.

בנק אגוד

בנק אגוד לבנק לאומי, מיום 12 במאי 2020 בה נקבעה בין הצדדים, בין היתר, כי תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022, עם אופציות להארכה לתקופות נוספות, בכפוף לקיומם של תנאים שהוסכמו בין בנק אגוד לבנק לאומי, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

לאור משבר הקורונה, פועלות שלוחות חוץ לארץ במתכונת עבודה בהיקף מצומצם, וזאת על מנת להמשיך ולספק את השירותים הנדרשים ללקוחות. הסיכונים מנטרים בצורה הדוקה את הלקוחות בסיכון.

השלוחות נמצאות בקשר עם הרגולטורים המקומיים ופועלות על פי ההנחיות המתקבלות מהם.

כחלק מבחינת הפריסה הבינלאומית הכוללת של הבנק, הבנק נמצא בתהליך בחינה של מכירת חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד.

נושאים נוספים

מיני מנהל כללי

ביום 16 בספטמבר 2020 החל מר משה לארי לכהן כמנהל הכללי של הבנק, לאחר שמר אלדד פרשר סיים את כהונתו. ביום 2 ביולי 2020, התקבלה בבנק הודעת המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינוי של מר משה לארי למנהל הכללי של הבנק.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיום 19 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-017268), מיום 24 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-018846), מיום 8 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058554), מיום 8 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058935), מיום 8 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058938), מיום 8 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058941) ומיום 2 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-062650).

מינויים בהנהלת הבנק

ביום 16 בספטמבר 2020 החל מר עדי שחף לכהן כמנהל החטיבה הפיננסית, לאחר שמר משה לארי סיים את תפקידו ומונה למנהל הכללי של הבנק. ביום 24 באוגוסט 2020 התקבלה בבנק הודעת המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינוי של מר עדי שחף למנהל החטיבה הפיננסית.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 20 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-070051), ודיווח מיום 24 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-083179).

תיקון תקנון

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון תקנות 142 ו-144 לתקנון הבנק, בעניין שיפוי וביטוח של נושאי משרה. במסגרת התיקון האמור נקבע במפורש (למען הסר ספק), כי הבנק רשאי להתקשר בחוזה לביטוח וכן לשפות, בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, לפי סימן ד' לפרק הרביעי לחלק התשיעי לחוק החברות, התשנ"ט-1999, כפי שיתוקן מעת לעת.

תיקון כתב פטור והתחייבות לשיפוי

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון לכתב הפטור והתחייבות לשיפוי של הבנק, לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים, ובכללם המנהל הכללי של הבנק ובעלי שליטה בבנק וקרוביהם, וכן לעובדים, המכונים מעת לעת, ובכללם אלו שכינה בעבר או שימונו בעתיד. לפי התיקון, נקבע כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, כאמור בתיקון התקנון לעיל. בנוסף, התיקון קובע כי כתב ההתחייבות וכל הקשור בו כפופים לדיני מדינת ישראל בלבד, וסמכות השיפוט הבלעדית בכל עניין בקשר לכך מסורה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בלבד. כמו כן, עודכנה רשימת האירועים הכלולה בתוספת לכתב ההתחייבות. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 17 באוגוסט 2020, החלטה לאישור כתב ההתחייבות המתוקן, לעניין תחולתו כלפי שאר הזכאים, שאינם בעלי שליטה וקרוביהם, תובא לאישור מחדש, ככל שיידרש לפי דין, עד תום 9 שנים מיום 15 באוקטובר 2020.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-085165), דיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-085147), דיווח מיום 15 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-103765), דיווח מיום 15 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-103756), דיווח מיום 18 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-104347).

אחריות תאגידית

ביום 21 ביולי 2020 התפרסם דירוג "מעלה" בו הבנק זכה לציון הגבוה ביותר הקיים - פלטינום+.

ביום 2 באוגוסט 2020 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2019.

לפרטים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב(4-2) לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ורכישת מלוא המניות בו

לפרטים בדבר תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ובדבר השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד, ראה התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית, לעיל.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו וישראל בתוכו מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, תוך ירידה חדה בהיקף הפעילות המשקית, עלייה משמעותית בשיעור הבלתי מועסקים ותנודתיות חריפה בשווקים הפיננסיים. כתוצאה מאירועים אלו חלה עלייה בסיכון האשראי במשק הישראלי ובעולם כולו. העלייה ברמת סיכון האשראי, נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית.

בחודשים מרץ ואפריל פעל הבנק במתכונת מצומצמת, תוך הסכמה בין ההנהלה לעובדים לגבי אופן ניצול החופשה. במהלך הרבעון השלישי המשיך הבנק לפעול במתכונת של פיצול יחידות קריטיות ועבודה במתכונת של קפסולות במרכזי הבנקאות ובסניפים ובהתאם להוראות משרד הבריאות, ותוך שימוש, במידת הצורך בתשתית עבודה מרוחק. הבנק מעביר באופן שוטף הנחיות עבודה מפורטות לשמירה על ריחוק חברתי והיגיינה ומחלק אמצעים במטרה לשפר את המיגון, הן ציוד אישי (מסכות, אמצעי חיטוי), והן מחיצות ואמצעי הפרדה לצורך צמצום החשיפה בין העובדים ועם הלקוחות. דירקטוריון הבנק, ועדותיו והנהלת הבנק, מקיימים דיונים תכופים מהרגיל, על מנת לתת מענה לנושאים הקשורים במשבר, ולבחון באופן רציף את השלכותיו.

היחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, כדי לאמוד את מצבם העסקי ואת השלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי. במהלך תקופה זו פרסם בנק ישראל שורה של הנחיות, הקלות, והתאמות להוראת ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). הבנק מיישם הקלות והנחיות אלו, ופועל למתן מענה עסקי הולם ללקוחותיו בתחומים שונים בעת הזו, תוך בחינה שוטפת של השלכות הפעילויות על ניהול הסיכונים.

בנוסף, פרסמה המדינה קווים מנחים של תוכנית כלכלית לסייע למשק, ואף השיקה קרנות הלוואות לעסקים שיעודן סיוע לעסקים קטנים וגדולים שנפגעו ממשבר הקורונה.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי, ובהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרה דחייה של עד 4 חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, לרבות הארכות נוספות בדחייה במקרי הצורך; הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. בנוסף, נערך הבנק לביצוע הסדרים עם לקוחות שיבקשו לחזור ולפרוע את תשלומי המשכנתא באופן שוטף, לרבות אפשרות לתשלום חלקי של החזר החודשי, או הארכת תקופת ההלוואה.

היקף האשראי לדיוור שניתנה בגינו דחיית תשלומים הגיע בשיאו, בחודש מאי 2020, לכ-45.2 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק מאפשר ללווים, כאמור, להאריך את תקופת הדחייה עד סוף שנת 2020 או לפנות ולקבל דחייה של עד 6 חודשים אם זו פנייתם הראשונה, בהתאם למתווה בנק ישראל. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 באוקטובר 2020, כ-21.9 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, ולכ-23.3 מיליארדי שקלים חדשים ניתנו דחיות נוספות. מתוך סך הדחיות הקיים, כ-3.3 מיליארדי שקלים חדשים אמורים לחזור ולפרוע בחודש ינואר 2021, והיתר, כ-2.3 מיליארדי שקלים חדשים, אמורים לחזור ולפרוע מחודש פברואר 2021 ואילך. יצוין, כי בכ-60% מיתרת ההלוואות שביקשו דחיית תשלומים ושתוכננו לחזור ולשלם עד ימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חזרו לשלם. מתוך ההלוואות שחזרו לשלם, סך של כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור, שיעור דומה לשיעור הפיגור בכלל התיק, העומד על כ-1.2%.

באשראי המסחרי, היקף האשראי שניתנה בגינו דחיית תשלומים נכון ליום 31 באוקטובר 2020 הסתכם בכ-2.7 מיליארדי שקלים חדשים, מתוכם כ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים לתקופה העולה על 6 חודשים. זאת, מתוך סך דחיות שאושרו במקור בהיקף אשראי כולל של כ-7.1 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך הדחיות שאושרו במקור, חזרו לשלם לקוחות עם יתרת אשראי של כ-4.4 מיליארדי שקלים חדשים.

האשראי שמעמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה, כולל ערבות מדינה בשיעור של 85% לכל הלוואה, אך במצטבר עד 15% על התיק כולו, וזאת כנגד פיקדון מהלקוח בשיעור של 5% מסכום ההלוואה. ההלוואות ניתנות בריבית פריים פלוס 1.5%. במהלך השנה הראשונה אין תשלומים לפירעון קרן ההלוואה, והריבית משולמת על ידי המדינה. בנוסף, הושק בקרן זו מסלול ייעודי לעסקים ברמת סיכון גבוהה ("מסלול מוגבר") ובו ערבות המדינה על התיק הינה 60%, כאשר תנאי ההלוואות זהים למסלול הכללי בקרן. במקביל, הושקה ביום 30 באפריל 2020 קרן לעסקים גדולים, בה ערבות המדינה הינה בשיעור של 75% מגובה כל הלוואה, וסך הערבות מוגבלת ל-12%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 העמיד הבנק אשראי בסך של כ-4.7 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה (ליום 30 ביוני 2020 - כ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים). כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל, שיתרתה ליום 30 בספטמבר 2020 הגיעה לסך כ-1.8 מיליארדי שקלים חדשים ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%.

לפרטים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי שנערכה בגין הלוואות שקיבלו דחיית תשלומים, בהתאם למאפייני הסיכון שלהן, ראה להלן.

לפירוט נוסף של ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי. לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה ראה להלן.

במקביל לפעולות שנקט הבנק במטרה להמשיך במתן שירות ללקוחותיו, ניתן דגש מיוחד להשלכות אפשריות של המשבר על ניהול הסיכונים של הבנק. סיכון האשראי מנוטר באופן הדוק, באמצעות פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל סיכון האשראי, ותוך קיום הערכות מצב חטיבתיות דו שבועיות, ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, וניטור שוטף של מדדים מרכזיים ולקוחות ספציפיים בעלי רגישות מיוחדת להשלכות המשבר. ביתר הסיכונים נמשך ניהול השוטף, תוך שימת דגש לאפשרות של השלכות נוספות למשבר, אם תהיינה. כמו כן, נמשכה כסדרה פעילות היחידות והמערכות הקשורות בדיווח הכספי, וכן הבקורות על גילוי ועל הבקרה הפנימית על דיווח כספי. לפרטים בדבר הצעדים והתהליכים שנקט הבנק לניטור וניהול הסיכונים השונים לאור השפעות המשבר, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

התמודדות הבנק עם אירוע הקורונה תוך מתן מענה שוטף לצרכים תפעוליים, כללו עלויות בגין רכש טכנולוגי, שדרוג מערכת גישה מרחוק, אבטחה, פיצול יחידות, וכן עלויות לוגיסטיות עבור רכש אמצעי חיסוי ומיגון, אשר לא השפיעו באופן משמעותי על הוצאות הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בגידול בהפרשה הקבוצתית.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, מיישם הבנק שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר, החל משנת 2011, והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים. גורמים אלה כוללים בין היתר: מגמות בהיקפי אשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מאקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענפי משק, שינויים בנפח ומגמה של יתרות בפיגור, שינויים במדיניות הבנק למתן אשראי ועוד.

ביום 21 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל דגשים לדוחות הכספיים. בחוזר הודגש, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לוודא כי דוחותיהם משקפים את ההשפעות העיקריות של אירוע נגיף הקורונה, וכי ההפרשות להפסדי אשראי נערכו באופן שמרני וזהיר. החוזר מצין כי הפיקוח על הבנקים ער לכך שבנסיבות הקיימות קיימת רמה גבוהה של אי ודאות, אשר מחייבת תאגיד בנקאי להפעיל שיקול דעת משמעותי, וקובע כי יש לעדכן את ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה, ולהגדיל את הסכומים שנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף, יעודכנו אומדני ההשפעה בהתאם. לצורך חישוב ההפרשות להפסדי אשראי נדרש הבנק להשתמש במקורות חיצוניים אמין, וכן בתחזיות המאקרו-כלכליות העדכניות ביותר כנקודות עיגון.

לאור זאת, במסגרת חישוב ההתאמות האיכותיות שתוצאותיו נכללות בדוחות כספיים אלה, הובאו בחשבון אינדיקטורים שונים, שהשפיעו על רכיבי המודל בהתאם לשיעור הגידול באינדיקטור. האינדיקטורים כוללים בין היתר את שיעור ירידת דירוגי הלווים בענפים השונים, שיעור הגידול בהיקף ההלוואות בתנאים ייחודיים למשבר הקורונה (דחיית תשלומים, הלוואות בערבות מדינה), וכן הגידול בשיעור האבטלה והירידה בצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל. בנוסף, דורגו ענפי המשק בהתאם לחומרת הפגיעה בגין משבר הקורונה, ובכל ענף נכללה בהתאם תוספת בגין הסיכון הענפי.

הרכיב האיכותי בהפרשה הקבוצתית חושב בגין הרבעון השלישי של 2020 בהתאם למתודולוגיה שקבע הבנק ושיושמה ברבעונים הקודמים, על בסיס נתוני המאקרו העדכניים שפרסם בנק ישראל בחודש אוקטובר 2020 - אבטלה בשיעור 20.2%, ושיעור הצמיחה השלילי חזוי לשנת 2020 של כ-6.5%, בהנחה של גלי תחלואה חוזרים ושליטה נמוכה על התפתחות התחלואה. בנוסף, ניתן ביטוי בהפרשה גם להתפתחויות שחלו ברבעון השלישי של 2020, הכוללות פוטנציאל להגדלת סיכון הגלום בתיק האשראי של הבנק. הפרמטרים החדשים הובאו בחשבון בקביעת ההפרשה בהתאם להוראות בספסוף 'להוראות הדיווח לציבור, אשר מחייבות "להביא בחשבון את כל הגורמים הרלבנטיים הידועים, פנימיים וחיצוניים, שעשויים להשפיע על סיכויי הגביה של חובות", וכי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי האשראי צריכה "להיות מיושמת בעקביות, אך, כאשר ראוי, להתעדכן בגין גורמים חדשים שמשפיעים על סיכויי הגביה". ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. שיעור ההפרשה על פי המודל ימשיך להתעדכן באופן שוטף בהתאם לאינדיקטורים השונים. במקרה של החמרה נוספת השיעור צפוי לגדול, ובמקרה של שיפור, יקטן שיעור ההפרשה בהתאם.

בענף הדיור מחושבת ההפרשה לפי נוסחת "עומק הפיגור" שקבע הפיקוח על הבנקים, וכוללת בנוסף הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, שבהתאם להוראות יתרתה לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח. מטעמי שמרנות, ולאור היקף הלוואות שאושרה להם דחייה בתשלומים השוטפים, ההפרשה כוללת רכיב איכותי נוסף, שחושב בהתאם לתחשיב סג ו-LGD על יתרת הלוואות שאושרה בהן דחיית תשלומים, הנמצאות בקבוצות הדיור הנמוכות בתיק האשראי לדיור של הבנק. ברבעון השלישי של שנת 2020, ניתן כאמור ביטוי בהפרשה גם להתפתחויות שחלו ברבעון השלישי של 2020, הכוללות פוטנציאל להגדלת סיכון הגלום בתיק האשראי של הבנק, לרבות התמשכות דחיות התשלומים שאושרו ללקוחות ומקרים בהם ניתן אישור לדחייה נוספת. הפרמטרים החדשים הובאו בחשבון בקביעת ההפרשה בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובשים לב לציפיה הפיקוחית. ההפרשה האיכותית מתבססת, כאמור, על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. שיעור ההפרשה על פי המודל ימשיך להתעדכן באופן שוטף, ויותאם גם בעתיד בהתאם להתפתחויות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתשעת החודשים הראשונים ולרבעון השלישי של שנת 2020 מסתכמות ב-932 ו-317 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת 245 ו-70 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד, גידול של 687 ו-247 מיליוני שקלים חדשים. עיקר הגידול נובע מהסיבות שתוארו לעיל. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, והיא תיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

אימוץ המלצות ועדת התביעה הבלתי תלויה לבחינת התנהלות קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בענייני מיסוי

ביום 27 במרץ 2019 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת ועדה בלתי תלויה (להלן: "הוועדה"), לבחינת היבטים מסוימים העולים מהסדר ה-PSA (להלן: "הסדר"), עליו חתם הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בקשר עם עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בשנים 2012-2002.

ביום 31 במרץ 2020 אימץ דירקטוריון הבנק את המלצות הוועדה בדבר אי נקטת הליכים משפטיים כנגד נושאי משרה וגורמים אחרים בבנק ובדבר אי הסקת מסקנות אישיות בקשר לאירועים נשוא הסדר, וכן להתקשר עם חברות הביטוח, שהנפיקו פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק, בהסכם פשרה לתשלום סכום של 23 מיליון דולר, בכפוף לאישורו של בית המשפט המחוזי תל אביב יפו. סכום זה הוכר כהכנסה ברבעון הראשון של שנת 2020. ביום 8 בספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה שנחתם בין המבקש בהליך התלוי ועומד בפניו, הבנק וכן UMB (Switzerland) Ltd, ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, חברות הביטוח שהנפיקו לבנק פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה ("המבטחים"), ומשיבים נוספים בהליך (נושאי משרה ועובדים). בהתאם להסכם הפשרה, המבטחים ישלמו לבנק סכום כולל וסופי של 23 מיליון דולר ארה"ב ("סכום הפשרה") לסילוק הטענות והעילות האפשריות נגד הדירקטורים ונושאי המשרה בקשר עם עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בהיבטי מיסוי. הסכם הפשרה כפוף לאישור בית משפט. בכפוף לאישור כאמור וקבלת סכום הפשרה, ישולם מסכום הפשרה שכר טרחה בסכום של עד כ-4.9 מיליון שקלים חדשים (כולל מע"מ).

ביום 18 במאי 2020 דן דירקטוריון הבנק בדוח משלים שהוגש לו על ידי הוועדה שעניינו בחינת התהליכים הניהוליים והבקורות, לרבות בהיבט הממשל התאגידי, הקשורים באירועים נשוא הסדר. בדוח זה נקבע כי ברוב התחומים והתהליכים שנבחנו על ידי הוועדה לגבי התקופה הרלוונטית, נעשו שיפורים משמעותיים על ידי הבנק ולוועדה לא היו הערות לשיפורים אלה. ביחס לחלקם, מצאה הוועדה לנכון להמליץ לבנק ליישם תהליכים נוספים מעבר לאלו הקיימים, והדירקטוריון אימץ את מרבית המלצות הוועדה הבלתי תלויה, תוך שינויים קלים. לפרטים נוספים ראה ביאור 4.10 לדוחות הכספיים.

הקצאת אופציות למנהל הכללי הקודם של הבנק, לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות

ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הקצאת כתבי אופציה למנהל הכללי הקודם של הבנק, לנושאי משרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

למידע נרחב בדבר מגמות של השנים האחרונות בענף הבנקאות בארץ ובעולם ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית ברבעון השלישי ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

התפשטות מגפת הקורונה בעולם החל מתחילת שנת 2020 הובילה ממשלות ברחבי העולם ובישראל לנקוט בצעדי סגר וריחוק חברתי במאמץ לבלום את התפשטות הנגיף. כתוצאה מכך, נוצר משבר כלכלי גלובלי שבא לידי ביטוי בשיתוק של מגזרים נרחבים בכלכלה העולמית והישראלית, תוך נסיקה של מספר העובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום.

המשבר פגע בצד ההיצע בעקבות הפגיעה בשרשרת הייצור של מוצרים ושירותים רבים ומפגיעה בסחר העולמי, אך הביא גם לירידה בצד הביקוש בעקבות הטלת מגבלות על הפעילות העסקית. בניסיון לשכך את עוצמת המשבר ממשלות ברחבי העולם נקטו בצעדים פיסקליים, תוך התמקדות בפיצוי עסקים ועובדים שנפגעו מהמשבר והעמדת אשראי למגזר העסקי. מרבית הבנקים המרכזיים הפחיתו את הריביות המוניטריות בחדות ונקטו בצעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשווקים.

בישראל, התוצר התכווץ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור שנתי של 5.0%, לעומת צמיחה בשיעור של 3.4% בשנת 2019, ושל 3.5% בשנת 2018. קצב צמיחת התוצר הושפע בעיקר מהסעיפים הבאים: ירידה חדה בצריכה הפרטית (בעיקר צריכת שירותים), ירידה בהשקעה בנכסים קבועים, וירידה ביצוא השירותים בשל התכווצות ביצוא שירותי תיירות. ביצוא הסחורות נרשמה צמיחה, בעיקר בשל התרחבות ביצוא מוצרי תעשייה.

החל מסוף חודש אפריל הכריזה ממשלת ישראל על הקלה במגבלות על הפעילות העסקית. במהלך חודש יוני החלה מגמה של עלייה בנתוני התחלואה, שהובילה את הממשלה לחדש את הטלת המגבלות בתחילת חודש יולי, ולהטיל סגר שני באמצע חודש ספטמבר למשך תקופת חגי תשרי. המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל התכווץ מתחילת השנה ועד לחודש ספטמבר בשיעור שנתי של 5.2% לעומת עלייה של 3.2% בשנת 2019, ו-3.7% בשנת 2018.

שיעור האבטלה הרחב - המורכב מהבלתי מועסקים, המועסקים שנעדרו מעבודתם בגלל נגיף הקורונה ואלו שיצאו מכוח העבודה בשל פיטורים או סגירת מקום העבודה - זינק בחדות והגיע בחודש אפריל לרמה של מעל ל-30%. בחודשים העוקבים נרשמה חזרה הדרגתית לעבודה, ושיעור האבטלה הרחב התייצב ברמה של 12%-11%, אולם, בעקבות הטלת הסגר השני חל זינוק מחודש בשיעור האבטלה הרחב, ונכון למחצית השנייה של חודש אוקטובר, עומד שיעור זה על 18.0%.

על פי תחזית חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש אוקטובר, התוצר בישראל צפוי להתכווץ בשיעור של בין 5.0% ל-6.5% בשנת 2020 ולצמוח בשנת 2021 בשיעור של בין 1.0% ל-6.5%, כתלות במידת ההצלחה בהשתלטות על התפשטות המגיפה. שיעור האבטלה הרחב צפוי לעמוד בטווח שבין 13.9%-7.8% בסוף שנת 2021. חטיבת המחקר מניחה כי באמצע שנת 2021 יימצא חיסון יעיל לנגיף, או תרופה אפקטיבית, שיאפשרו חזרה לשגרת פעילות כמעט מלאה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך עשרת החודשים הראשונים של שנת 2020 ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.4% לעומת עלייה בשיעור של 1.0% בתקופה המקבילה אשתקד. המדד הושפע בעיקר מהוזלה בסעיף התחבורה והתקשורת ובסעיף ההלבשה וההנעלה אשר מיתנו את המדד הכללי בשיעור של 0.7%. מנגד, חלה התייקרות בסעיף הפירות והירקות, אשר תרם 0.3% למדד הכללי.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שערי החליפין של:	30 בספטמבר 2020	31 בדצמבר 2019	שיעור השינוי (באחוזים)
דולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.441	3.456	(0.4)
אירו (בשקלים חדשים)	4.026	3.878	3.8

ביום 17 בנובמבר 2020 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.356 - ייסוף של 2.5% מיום 30 בספטמבר 2020. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.985 - ייסוף של 1.0% מיום 30 בספטמבר 2020.

מדיניות מוניטרית

על מנת לתמוך בזילות בשווקים ולהקל על תנאי האשראי במשק, הפחית בנק ישראל בחודש אפריל 2020 את הריבית המוניטרית מרמה של 0.25% לרמה של 0.1%. בנוסף, הפעיל בנק ישראל כלים מוניטריים רבים, ביניהם: תוכנית לרכישת איגרות חוב ממשלתיות בסך 85 מיליארדי שקלים חדשים, והזרמת נזילות לשווקי המטבע באמצעות מכרזי החלף שקל-דולר, ונקיטת צעדים להגדלת היצע האשראי, בין היתר, באמצעות הפחתה של דרישות ההון מהבנקים. בנוסף השיק בנק ישראל כלי מוניטרי למתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית, בתנאי שהלוואות אלו יתגלגלו לעסקים קטנים וזעירים, ותוכנית לרכישת איגרות חוב קונצרניות בשוק המשוני בהיקף של 15 מיליארדי שקלים חדשים.

מדיניות פיסקלית

בעשרת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 122.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 37.8 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הגירעון ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש אוקטובר, ביחס לתוצר המקומי הגולמי בשנת 2019 עמד על 10.1%, לעומת שיעור של 3.7% בשנת 2019, ושיעור של 2.9% בשנת 2018. בעשרת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם גידול של 17.3% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, וגביית המסים ירדה בשיעור נומינלי של 2.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. משרד האוצר הכריז על תוכנית כלכלית לתמיכה במשק שנועדה להבטיח מתן מענה בריאותי ואזרחי הולם, תמיכה בפיתוח המשק, שמירה על המשכיות עסקית ואספקת ביטחון סוציאלי למשקי הבית. נכון לחודש אוקטובר, מתוך סך התוכנית בגובה של כ-139 מיליארדי שקלים חדשים בוצעו כ-64%.

בנייה למהגרים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה, נתונים מקוריים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בכ-38.0 אלף דירות, עלייה של 2.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ועלייה של 24.8% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2018. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 57.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 51.1 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ו-44.1 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה בשנת 2018, עלייה של 12%-30%, בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות עלו, במהלך 12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2020, בשיעור של 2.4%, בהמשך לעלייה בשיעור של 3.4% בשנת 2019 ועלייה של 1.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון השלישי של שנת 2020, התנהל ברובו במגמה חיובית בהובלת הבורסות בארצות הברית. בשוק המניות בארץ המדדים המרכזיים התנהלו במגמה מעורבת.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2020			2019		
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
תל-אביב 35	(2.6)	1.0	(21.0)	4.2	1.1	3.6
תל-אביב 125	1.5	3.8	(21.0)	5.5	3.2	4.7
תל-אביב 90	11.8	8.6	(21.6)	8.9	9.2	7.1

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון השלישי ובתשעת החודשים הראשונים של השנה ב-1.7 ו-1.9 מיליארדי שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת מחזור ממוצע של 1.4 ו-1.3 מיליארדי שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד, ומחזור יומי ממוצע של 1.3 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2019.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2019			2020		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
אג"ח כללי	3.2	1.7	2.6	(4.5)	2.9	1.1
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	3.5	2.1	3.5	(3.0)	4.0	(1.4)
אג"ח ממשלתי לא צמודות	2.3	1.4	3.5	(1.1)	3.0	(0.4)
תל בונד 20	4.3	1.9	2.0	(0.1)	(7.1)	0.5
תל בונד 40	3.2	2.1	1.1	(6.5)	2.3	2.0

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית התכווצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור שנתי של 5.8%, לעומת צמיחה בשיעור של 2.3% בשנת 2019 כולה. זאת, בעקבות התפשטות נגיף הקורונה והטלת מגבלות על הפעילות העסקית. מדדי מנהלי הרכש רשמו ירידות לערכי שפל היסטוריים בחודש אפריל, הן בענפי השירותים והן בענפי התעשייה, אך התאוששו מאז וחזרו להצביע על התרחבות בפעילות. המשק האמריקאי איבד משרות רבות בחודש אפריל, אולם בחודשים העוקבים נרשמה התאוששות מסוימת, כאשר שיעור האבטלה נכון לחודש אוקטובר עמד על שיעור של 6.9%. במטרה לתמוך בכלכלה האמריקאית, הוריד ה-FED בחודש מרץ את הריבית בשתי פעימות חירום מרמה של 1.75%-1.5% עד לרמה של 0.25%-0.0%. בנוסף, הכריז ה-FED כי יפעל בכל הכלים העומדים לרשותו וימשיך לרכוש איגרות חוב "בכל סכום שיידרש" לשמירה על תפקוד השוק. בתחילת חודש נובמבר 2020 התקיימו הבחירות לנשיאות ארצות הברית, בהן ג'ו ביידן נבחר כנשיא, ויחליף בתפקיד את דונלד טראמפ. השבעת הנשיא החדש מתוכננת להתקיים ב-20 בינואר 2021. עם זאת, מסתמן כי בסנאט ייוותר רוב רפובליקני, שיקשה על הנשיא הנכנס לבצע רפורמות מרחיקות לכת.

התוצר בגוש האירו התכווץ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור שנתי של 10.0%, לעומת צמיחה של 1.2% בשנת 2019 כולה. מדדי מנהלי הרכש בענפי השירותים ובענפי התעשייה ירדו לרמת שפל בחודש אפריל, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ברחבי היבשת, אך התאוששו מאז במידה ניכרת, ובחודש יולי חזרו להצביע על התרחבות בפעילות. עם זאת, בחודש ספטמבר שב המדד בענפי השירותים להצביע על התכווצות, על רקע עלייה בתחלואה וחיידוש מגבלות על הפעילות במדינות רבות ברחבי היבשת. ה-ECB הותיר את הריבית ברמתה (-0.5%), אך הפעיל תוכנית חירום לרכישת איגרות חוב בהיקף 1.35 טריליון אירו, הרחיב את תוכנית ההלוואות לבנקים, והפחית את דרישות ההון מהבנקים. בצד הפיסקאלי מדינות האיחוד האירופי הודיעו על הקמת קרן חילוץ בהיקף של 750 מיליארדי אירו. בחודש ינואר 2020 פרשה בריטניה מהאיחוד האירופי לאחר 47 שנים. מהלך זה מכניס את בריטניה לתקופת מעבר בה היא תיוותר חברה באיחוד הסחר, תוך כדי משא ומתן על הסכמי סחר חדשים.

הכלכלה הסינית צמחה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 0.7% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, בהמשך לצמיחה של 6.1% בשנת 2019. מדד הייצור התעשייתי התכווץ ברבעון הראשון של השנה, אך חזר לצמוח ברבעון השני, עם הסרת המגבלות על הפעילות. מדד המסחר הקמעונאי התכווץ גם הוא במהלך הרבעון הראשון, אולם מאז חל שיפור מסוים, והחל מחודש אוגוסט הוא חזר להתרחב. מדדי מנהלי הרכש ירדו בחודש פברואר השנה עם החלת הסגר על מחוז חוביי, אך התאוששו במידה ניכרת כבר בחודש מרץ, והצביעו על חזרה מהירה של הפעילות לתוואי של צמיחה.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	2019			2020		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
דאו ג'ונס	11.2	2.6	1.2	(23.2)	23.3	7.6
500 S&P	13.1	3.8	1.2	(20.0)	25.5	8.5
נאסד"ק 100	16.6	4.0	1.0	(10.5)	35.7	12.4
DAX	9.2	7.6	0.2	(25.0)	29.0	3.7
100 FTSE	8.2	2.0	(0.2)	(24.8)	13.9	(4.9)
CAC	13.1	3.5	2.5	(26.5)	17.3	(2.7)
Nikkei	6.0	0.3	2.3	(20.0)	22.8	4.0

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת תהליך למיפוי זיהוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק, סיכונים כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונזילות. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק, תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת לרבות השפעת משבר הקורונה ורכישת בנק אגוד, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לרבעון השני של שנת 2020 ולשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בביאור 3.ב10. ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 1 ב. לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 10 שנים שהסתיימו במועד הדיווח, ומביאה בחשבון את השפעת ההרעה בתנאים המאקרו-כלכליים והפעילות במשק עקב משבר הקורונה, על הלווים בבנק. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

לפרטים בדבר טיפול חשבונאי זמני (Provisional) בהתאם לאומדן ראשוני לשווי הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, לאור השלמת עסקה לרכישת מניות בנק אגוד על ידי הבנק, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-387 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 422 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 8.3%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים בשיעור של 9.5%, לעומת תשואה על ההון של 11.1% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,104 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,402 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, קיטון בשיעור של 21.3%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 9.0% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 12.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו-11.9% בשנת 2019 כולה.

כאמור לעיל, החל מיום 30 בספטמבר 2020 הבנק מאחד את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לאיחוד הדוחות הכספיים אין השפעה על הרווח וההפסד של תשעת החודשים הראשונים והרבעון השלישי של השנה. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל, וכן ביאור 17 לדוחות הכספיים.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽⁴⁾ ברבעון השלישי של שנת 2020, כפי שיפורט להלן, הסתכמו ב-1,518 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,361 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 11.5%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽⁴⁾ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, כפי שיפורט להלן הסתכמו ב-4,328 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,281 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 1.1%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽⁴⁾ מפעילות שוטפת ברבעון השלישי של שנת 2020, כפי שיפורט להלן הסתכמו ב-1,375 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,372 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 0.2%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽⁴⁾ מפעילות שוטפת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, כפי שיפורט להלן הסתכמו ב-4,159 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,078 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 2.0%.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	2019			2020			2020 רבעון שלישי	2019 רבעון שלישי
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני		
	1,231	1,543	1,214	1,352	1,347	1,323	1,464	הכנסות ריבית, נטו
	57	89	147	64	64	76	54	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽⁴⁾
11.5	1,288	1,632	1,361	1,416	1,411	1,399	1,518	סך הכנסות מימון
	(42)	235	(81)	(36)	(83)	(40)	18	השפעת מדד המחירים לצרכן
	12	9	6	17	7	9	11	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים רווחים ממשימוש איגרות חוב וניירות ערך זמינים למכירה
	12	1	30	3	28	54	14	ורוחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
	(43)	30	34	44	43	8	100	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
	(61)	275	(11)	28	(5)	31	143	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
0.2	1,349	1,357	1,372	1,388	1,416	1,368	1,375	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

שיעור השינוי (באחוזים)	תשעה חודשים	
	2019	2020
1.1	4,281	4,328
	203	169
2.0	4,078	4,159

הכנסות המימון מפעילות שוטפת גדלו ברבעון השלישי של שנת 2020 בשיעור של 0.2% לעומת הרבעון המקביל אשתקד, וזאת חרף ירידת ריבית בנק ישראל לשיעור של 0.1% בתחילת חודש אפריל, וירידת ריבית הבנק המרכזי בארצות הברית, בשתי פעימות במהלך חודש מרץ לרמה של 0.00%-0.25%.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת גדלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 2.0%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, זאת למרות ההשפעה השלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל, כאמור.

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים הכנסות ריבית.
 (2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רבעון שלישי				
שיעור השינוי (באחוזים)	סכום השינוי	2019	2020	מגזר פעילות
				אנשים פרטיים:
12.4	53	429	482	משקי בית- הלוואות לדיור
(8.8)	(30)	339	309	משקי בית- אחר
(9.5)	(2)	21	19	בנקאות פרטית
2.7	21	789	810	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
(3.4)	(10)	295	285	עסקים קטנים וזעירים
(5.3)	(4)	75	71	עסקים בינוניים
7.7	10	130	140	עסקים גדולים
(24.0)	(6)	25	19	גופים מוסדיים
(1.9)	(10)	525	515	סך הכל פעילות עסקית
-	149	(7)	142	ניהול פיננסי
12.2	160	1,307	1,467	סך הכל פעילות בישראל
(5.6)	(3)	54	51	פעילות חוץ לארץ
11.5	157	1,361	1,518	סך הכל

תשעה חודשים				
שיעור השינוי (באחוזים)	סכום השינוי	2019	2020	מגזר פעילות
				אנשים פרטיים:
12.7	158	1,247	1,405	משקי בית- הלוואות לדיור
(4.7)	(48)	1,011	963	משקי בית- אחר
(7.7)	(5)	65	60	בנקאות פרטית
4.5	105	2,323	2,428	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
(0.2)	(2)	862	860	עסקים קטנים וזעירים
-	-	218	218	עסקים בינוניים
3.3	13	393	406	עסקים גדולים
(14.9)	(13)	87	74	גופים מוסדיים
(0.1)	(2)	1,560	1,558	סך הכל פעילות עסקית
(14.8)	(34)	230	196	ניהול פיננסי
1.7	69	4,113	4,182	סך הכל פעילות בישראל
(13.1)	(22)	168	146	פעילות חוץ לארץ
1.1	47	4,281	4,328	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים המאזניים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	רבעון שלישי		תשעה חודשים		שיעור השינוי (באחוזים)
	2020	2019	2020	2019	
מטבע ישראלי לא צמוד	200,372	175,052	191,238	169,699	12.7
מטבע ישראלי צמוד למדד	59,854	56,944	59,642	56,135	6.2
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	11,225	12,184	11,099	13,576	(18.2)
סך הכל	271,451	244,180	261,979	239,410	9.4

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר השקלי נובעים מהססת שימושים ממגזר מטבע חוץ למטבע ישראלי לא צמוד במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק וכן, מצמיחת האשראי לציבור. היתרות הממוצעות במטבע חוץ קטנו, בין היתר, על רקע צמצום בהיקף תיק ניירות הערך של הבנק במטבע חוץ.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

מגזרי הצמדה	רבעון שלישי		תשעה חודשים	
	2020	2019	2020	2019
מטבע ישראלי לא צמוד	1.94	2.05	2.02	2.08
מטבע ישראלי צמוד למדד	1.58	1.44	1.49	1.22
מטבע חוץ	1.34	1.04	1.13	0.73
סך הכל	1.83	1.72	1.80	1.75

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

במגזר השקלי הלא צמוד הושפע פער הריבית מירידת ריבית בנק ישראל, אשר השפיעה בעיקר על צד הנכסים, בעוד שהיכולת לגלם את ירידת הריבית במרווחי הפיקדונות מוגבלת.

במגזר השקלי הצמוד למדד חלה עלייה במרווחי המימון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר מטבע חוץ, הושפע פער הריבית מהירידה בריבית ה-FED ובריבית הליבור אשר השפיעה בעיקר על עלות המקורות, בעוד שההוצאות מהפעילות בנגזרים שכנגד, לא נכללות במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל. בתוספת השפעת הנגזרים ניתן לראות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ירידה של כ-0.2% בפער הריבית במטבע חוץ לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וירידה של כ-0.02% בפער הריבית הכולל.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-317 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.59% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 70 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.14% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו. ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-932 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.57% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 245 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שיעור של 0.16% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו.

עיקר הגידול נובע מהפרשות להפסדי אשראי שנערכו על בסיס קבוצתי על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה, הן בגין חובות שזוהו בהם סיכון לפגיעה ביכולת ההחזר של הלקוח, והן בגין רכיב הפרשה נוסף ("רכיב איכותי") המחושב באמצעות מתודולוגיה המתבססת על פרמטרים איכותיים (מדדי מאקר, כגון שיעור האבטלה והצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל, ומדדים פנימיים, כגון דירוגי הלקוחות), וחל על כלל חשיפות האשראי של הבנק. ברבעון השלישי של שנת 2020, עודכן הסיכון הגלום בהתמשכות דחיות התשלומים שאושרו ללקוחות, לרבות מקרים בהם ניתן אישור לדחייה נוספת. בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובשים לב לציפייה הפיקוחית, ומטעמי שמרנות, נוסף בגין התפתחויות אלה נדבך נוסף לחישוב הרכיב האיכותי בהפרשות להפסדי אשראי, בעיקר בגין דחיות התשלומים במשכנתאות. זאת, על אף העובדה שקיים קיטון בהיקפי הפיגורים במשכנתאות לשיעור של כ-1.2% ליום 30 בספטמבר 2020 לעומת שיעור של כ-1.4% ליום 31 בדצמבר 2019. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בפרק ניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

תשעה חודשים		רבעון שלישי	
2019	2020	2019	2020 ⁽¹⁾
316	387	90	109
(150)	(124)	(53)	(50)
166	263	37	59
10	28	5	7
69	641	28	251
245	932	70	317
0.16%	0.57%	0.14%	0.59%
0.41%	1.18%	0.33%	0.87%
0.03%	0.26%	0.04%	0.44%

להלן פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור הוצאות להפסדי אשראי ⁽¹⁾ ללא בנק אגוד							
תשעה חודשים		רבעון שלישי		תשעה חודשים		רבעון שלישי	
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
0.03	0.26	0.04	0.43	32	272	13	154
0.45	0.78	0.39	0.70	72	120	21	36
1.24	1.83	3.76	5.59	1	2	1	2
0.09	0.32	0.09	0.47	105	394	35	192
0.70	1.24	0.85	1.08	110	218	44	63
0.36	1.80	0.17	1.13	19	100	3	21
0.17	1.40	(0.20)	0.53	20	184	(8)	23
(0.71)	1.64	(1.06)	3.61	(6)	22	(3)	16
0.42	1.39	0.32	0.98	143	524	36	123
-	-	-	-	(2)	1	1	-
0.17	0.58	0.14	0.59	246	919	72	315
(0.04)	0.46	(0.21)	0.21	(1)	13	(2)	2
0.16	0.57	0.14	0.59	245	932	70	317

(1) שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים) (באחוזים).

הוצאות בגין הפסדי אשראי כוללות אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בהפרשה הקבוצתית. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-461 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 547 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 86 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,529 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,497 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 32 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-54 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 147 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-194 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 293 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה במכשירים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-399 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 387 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 3.1%.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,199 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,143 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.9%.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 13 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 5 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-136 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 61 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 75 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, כוללות הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים שנכללו ברבעון הראשון של השנה, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

כמו כן, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נכללו רווחי הון של 17 מיליוני שקלים חדשים, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 26 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-977 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 998 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 2.1%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-2,944 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,995 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.7%. ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-619 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 650 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 4.8%.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,859 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,934 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.9%.

הקיטון בהוצאות השכר נובע בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מראון.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-208 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 193 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 7.8%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-621 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 578 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 7.4%.

הגידול בהוצאות האחזקה נובע בעיקר מעלייה בהוצאות שכר דירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, מעלייה בהוצאות אבטחה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה, ומגידול בהוצאות הפחת על השקעות טכנולוגיות. לפרטים בדבר יישום תקן החכירות ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-150 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 155 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 3.2%.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-464 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 483 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.9%.

הקיטון בהוצאות האחרות נובע בעיקר מקיטון בהוצאות משפטיות וברכיבים אקטואריים הנזקפים בהתאם לכללים החשבונאיים לסעיף הוצאות אחרות כתוצאה מהשינויים בעקומי הריבית.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽⁴⁾ (באחוזים):

2020			2019			
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
50.8	52.8	52.4 ⁽²⁾	54.5	56.7	49.9	58.1
Cost Income Ratio						
תשעה חודשים ראשונים			שנת			
2020	2019	2019				
52.0	54.6	54.6				
Cost Income Ratio						

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשרא.

(2) יחס היעילות בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 54.7%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-631 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 693 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 62 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,787 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,245 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 458 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון השלישי של שנת 2020 הסתכם ב-35.2%, לעומת 36.2% ברבעון המקביל אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכם ב-34.6%, לעומת 34.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח, הושפע, בין היתר, מהוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס בגין תוכניות האופציות לעובדים של הבנק.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - ברבעון השלישי ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לתקופות המקבילות אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-22 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-65 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 61 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2020 ב-387 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 422 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1,104 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,402 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההון העצמי של הבנק כולל גם גידול של 16 ו-42 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השלישי ובתשעת החודשים הראשונים של השנה, בהתאמה, בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ("הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק"), זאת, בהשוואה לקיטון של 34 מיליוני שקלים חדשים ולגידול של 28 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואת⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנדילות⁽³⁾ ויחס המינוף⁽⁴⁾ בתום הרבעון (באחוזים):

		2019				2020		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
	11.3	15.8	11.1	11.5	9.1 ⁽⁵⁾	9.0	9.5	תשואת רווח נקי על ההון
	10.12	10.23	10.13	10.14	9.89	9.96	9.98	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון
	120	118	122	121	117	122	128	יחס כיסוי הנדילות (רבעוני)
	5.54	5.67	5.62	5.55	5.40	5.36	5.23	יחס המינוף בתום הרבעון
		תשעה חודשים ראשונים				שנת		
					2019	2020		
					11.9	12.4	9.0	תשואת רווח נקי על ההון

(1) תשואה בחישוב שנתי.

(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.

(3) יחס כיסוי הנדילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנדילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(5) תשואת הרווח הנקי על ההון בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 7.7%.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

		תשעה חודשים ראשונים		רבעון שלישי			
	שנת	2019	2020	2019	2020		
		7.86	5.99	4.69	1.80	1.65	רווח בסיסי למניה
		7.83	5.96	4.69	1.79	1.65	רווח מדולל למניה
		178	167	75	167	-	דיבידנד למניה (באגורות)

(1) לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק להימנע מחלוקת דיבידנד ראה פרק דיבידנד להלן.

לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק להימנע מחלוקת דיבידנד, כל עוד הוראת השעה במסגרתה הופחתו יחסי הון המזעריים שהבנק נדרש לעמוד בהם בתוקף, ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) ללא בנק אגוד לעומת						
30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2019	2019	2020	2020	
						כולל בנק אגוד
5.6	7.4	134,637	132,371	142,155	152,362	אנשים פרטיים:
(5.1)	(3.6)	21,632	21,310	20,536	25,358	משקי בית- הלוואות לדיור
(34.8)	35.2	224	108	146	168	משקי בית- אחר
4.1	5.9	156,493	153,789	162,837	177,888	בנקאות פרטית
						סך הכל אנשים פרטיים
						פעילות עסקית:
12.4	12.5	20,857	20,830	23,436	27,911	עסקים קטנים וזעירים
5.4	5.7	7,063	7,041	7,441	9,410	עסקים בינוניים
15.6	9.4	15,152	16,007	17,512	20,950	עסקים גדולים
15.0	-	1,563	1,129	1,797	1,852	גופים מוסדיים
12.4	11.5	44,635	45,007	50,186	60,123	סך הכל פעילות עסקית
4.9	(0.7)	3,580	3,782	3,754	3,754	פעילות חוץ לארץ
5.9	7.0	204,708	202,578	216,777	241,765	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ליום 30 בספטמבר 2020												סכומים מדווחים
												(במיליוני שקלים חדשים)
נתוני בנק אגוד				ללא בנק אגוד				כולל בנק אגוד				
סיכון אשראי ⁽¹⁾				סיכון אשראי ⁽¹⁾				סיכון אשראי ⁽¹⁾				
סה"כ	פרטי	דיור	מסחרי	סה"כ	פרטי	דיור	מסחרי	סה"כ	פרטי	דיור	מסחרי	
												1. סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾
24,556	4,828	10,164	9,564	212,623	18,880	141,169	52,574	237,179	23,708	151,333	62,138	סיכון אשראי מאדני
8,153	1,401	847	5,905	68,247	12,290	12,429	43,528	76,400	13,691	13,276	49,433	סיכון אשראי חוץ מאדני ⁽³⁾
32,709	6,229	11,011	15,469	280,870	31,170	153,598	96,102	313,579	37,399	164,609	111,571	סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
												2. סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
		-	5,539	305	827	4,407	5,539	305	827	4,407	4,407	א. לא בעייתי ⁽⁴⁾
546	32	43	471	3,838	207	1,321	2,310	4,384	239	1,364	2,781	ב. סה"כ בעייתי
193	15	178	1,967	55	1,232	680	2,160	70	1,232	858	858	השגחה מיוחדת ⁽⁵⁾
77	9	42	26	431	64	-	367	508	73	42	393	נחות
276	8	1	267	1,440	88	89	1,263	1,716	96	90	1,530	פגום
546	32	43	471	9,377	512	2,148	6,717	9,923	544	2,191	7,188	סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
432	31	43	358	7,862	486	2,148	5,228	8,294	517	2,191	5,586	מזה: סיכון אשראי מאדני
114	1	-	113	1,515	26	-	1,489	1,629	27	-	1,602	מזה: סיכון אשראי חוץ מאדני ⁽³⁾
55	22	25	8	1,270	18	1,220	32	1,325	40	1,245	40	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁵⁾
33,255	6,261	11,054	15,940	290,247	31,682	155,746	102,819	323,502	37,943	166,800	118,759	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁶⁾
195	12	3	180	1,315	55	89	1,171	1,510	67	92	1,351	נכסים שאינם מבצעים⁽⁷⁾

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי - המשך:

סכומים מדווחים		ליום 30 בספטמבר 2019				ליום 31 בדצמבר 2019			
(במיליוני שקלים חדשים)		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾	
		מסחרי	דיר	פרטי	סה"כ	מסחרי	דיר	פרטי	סה"כ
1. סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾									
סיכון אשראי מאזני		48,273	131,023	19,910	199,206	48,582	133,145	19,993	201,720
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾		34,458	11,386	11,119	56,963	38,035	13,348	11,301	62,684
סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		82,731	142,409	31,029	256,169	86,617	146,493	31,294	264,404
2. סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי									
א. לא בעייתי ⁽⁴⁾		2,354	772	396	3,522	1,520	899	403	2,822
ב. סה"כ בעייתי		2,008	1,421	225	3,654	2,113	1,532	234	3,879
השגחה מיוחדת ⁽⁵⁾		768	1,369	108	2,245	716	1,476	117	2,309
נחות		110	-	33	143	212	-	30	242
פגום		1,130	52	84	1,266	1,185	56	87	1,328
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		4,362	2,193	621	7,176	3,633	2,431	637	6,701
מזה: סיכון אשראי מאזני		3,327	2,193	596	6,116	2,845	2,431	633	5,909
מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾		1,035	-	25	1,060	788	-	4	792
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁵⁾		37	1,369	21	1,427	37	1,476	24	1,537
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁶⁾		87,093	144,602	31,650	263,345	90,250	148,924	31,931	271,105
נכסים שאינם מבצעים⁽⁷⁾		1,050	52	54	1,156	1,119	56	55	1,230

- (1) אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (4) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
- (5) לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כולל: חובות, אג"ת, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 30 בספטמבר 2020 ב-324 מיליארדי שקלים חדשים. סיכון האשראי הכולל לציבור ללא בנק אגוד הסתכם ביום 30 בספטמבר 2020 ב-289 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 271 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 6.6%.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיר ראה פרק סיכון אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)					
ללא בנק אגוד לעומת					
30 בספטמבר 2020		31 בדצמבר 2019		30 בספטמבר 2019	
2020	2020	2019	2019	2019	2019
כולל בנק אגוד ללא בנק אגוד					
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:					
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות					
19,933	19,095	15,436	14,734	23.7	29.6
12,162	10,976	11,130	10,672	(1.4)	2.8
לפי דרישה שלא נוצלו					
ערבויות לרוכשי דירות					
27,612	22,836	18,970	22,466	20.4	1.6
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי					
שאושר ועדיין לא ניתן					
10,112	8,901	7,983	8,160	11.5	9.1
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו					
11,089	9,792	8,243	9,993	18.8	(2.0)
התחייבויות להוצאת ערבויות					
9,365	8,589	7,952	8,613	8.0	(0.3)
ערבויות והתחייבויות אחרות					
3,257	2,996	2,506	2,898	19.6	3.4
ערבויות להבטחת אשראי					
274	255	202	206	26.2	23.8
אשראי תעודות					
מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:					
297,865	231,408	243,177	265,277	(4.8)	(12.8)
סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים					
3,238	2,336	2,717	2,578	(14.0)	(9.4)
נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים					
3,545	2,415	2,920	2,686	(17.3)	(10.1)
התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים					

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.
- (2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ב-18.3 מיליארדי שקלים חדשים מהם 9.0 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד, קטנה יתרת ההשקעה בניירות ערך במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-0.9 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו התאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הערך במאזן	
30 בספטמבר 2020 (כולל בנק אגוד)						
3,996	3,996	62	(1)	4,057	3,996	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
4,845	12,402	(2)27	(5)	12,424	12,424	איגרות חוב זמינות למכירה
138	347	(3)33	-	380	380	השקעה במניות שאינן למסחר
254	1,459	-	(1)	1,458	1,458	ניירות ערך למסחר
9,233	18,204	122	(7)	18,319	18,258	סך כל ניירות הערך
30 בספטמבר 2019						
	4,043	65	(1)	4,107	4,043	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
	5,945	(2)53	(9)	5,989	5,989	איגרות חוב זמינות למכירה
	111	(3)46	-	157	157	השקעה במניות שאינן למסחר
	376	(3)1	-	377	377	איגרות חוב למסחר
	10,475	165	(10)	10,630	10,566	סך כל ניירות הערך
31 בדצמבר 2019						
	4,032	61	-	4,093	4,032	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
	5,109	(2)59	(4)	5,164	5,164	איגרות חוב זמינות למכירה
	104	(3)45	-	149	149	השקעה במניות שאינן למסחר
	770	-	(2)	768	768	איגרות חוב למסחר
	10,015	165	(6)	10,174	10,113	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת						
30 בספטמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2019	31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020	
כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד				
	10,561	4,848	4,501	5,038	7.7 (3.8)	מטבע ישראלי
	2,089	949	619	607	53.3	לא צמוד
	5,206	3,298	5,289	4,319	(37.6)	צמוד מדד
	402	138	157	149	(12.1)	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
	18,258	9,233	10,566	10,113	(12.6)	פריטים לא כספיים
					(8.7)	סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום			
2019	2020	2019	2020
31 בדצמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
איגרות חוב ממשלתיות:			
			ממשלת ישראל
7,821	7,404	7,399	14,634
			ממשלת ארצות הברית
1,781	2,679	1,168	1,168
9,602	10,083	8,567	15,802
איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל			
-	-	386	652
איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסים במדינות זרות:			
			דרום קוריאה
108	-	109	109
			ארצות הברית
(1)70	(1)70	-	59
			שוויץ
-	-	-	20
			גרמניה
44	44	-	10
			אחר
(1)140	(1)212	-	47
362	326	109	245
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):			
			נדלן מניב
-	-	-	463
			אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
-	-	32	169
			כרייה וחציבה
-	-	-	79
			תעשייה - תעשייה כימית
-	-	-	76
			בניה
-	-	-	58
			מסחר בכלי רכב
-	-	-	51
			שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	1	26
			אחר
-	-	-	187
-	-	33	1,109
איגרות חוב של חברות מאגבות נכסים (ABS)			
(פילוח לפי ענפי משק):			
			כרייה וחציבה
-	-	-	35
			אחרים
-	-	-	15
-	-	-	50
149	157	138	380
השקעה במניות שאינן למסחר			
49	57	51	207
מניות וניירות ערך אחרים למסחר			
-	-	-	20
10,113	10,566	9,233	18,258

(1) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

(2) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד הסתכמה ב-1.6 מיליארדי שקלים חדשים מהם 0.2 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד, קטנה יתרת בניינים וציוד במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-24 מיליוני שקלים חדשים. הקיטון ביתרת בניינים וציוד נובע משינוי שוטף בגין פחת ומנגד מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 בספטמבר 2020 ל-80%. שיעור זה גם ללא השפעת בנק אגוד, לעומת 77% ביום 31 בדצמבר 2019. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 גדל היקף פיקדונות הציבור, ללא בנק אגוד, ב-28.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 13.5% (גידול בשיעור של 15.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שעור השינוי (באחוזים) לעומת		31 בדצמבר		30 בספטמבר		מטבע ישראלי
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2019	2019	2019	2020	
				ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
14.0	18.3	158,980	153,246	181,268	210,232	לא צמוד
4.1	(1.3)	14,345	15,119	14,930	15,602	צמוד מדד
14.7	9.5	37,659	39,467	43,205	50,235	מט"ח כולל צמוד מט"ח
-	-	-	-	-	87	לא כספי
13.5	15.2	210,984	207,832	239,403	276,156	סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שעור השינוי (באחוזים) לעומת		31 בדצמבר		30 בספטמבר		אנשים פרטיים:
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2019	2019	2019	2020	
ללא בנק אגוד לעומת				ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
16.2	16.3	86,076	86,049	100,059	112,646	משקי בית- אחר
15.2	18.1	14,839	14,464	17,088	21,093	בנקאות פרטית
16.1	16.5	100,915	100,513	117,147	133,739	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:						
35.1	38.8	26,725	26,016	36,118	42,767	עסקים קטנים וזעירים
16.7	24.2	8,935	8,394	10,426	13,037	עסקים בינוניים
17.8	17.2	25,155	25,276	29,624	37,864	עסקים גדולים
(9.1)	(3.7)	45,330	42,802	41,211	43,872	גופים מוסדיים
10.6	14.5	106,145	102,488	117,379	137,540	סך הכל פעילות עסקית
24.3	1.0	3,924	4,831	4,877	4,877	פעילות חוץ לארץ
13.5	15.2	210,984	207,832	239,403	276,156	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		30 בספטמבר		תקרת הפיקדון
2019	2019	2019	2020	
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
72,152	73,306	81,135	92,455	עד 1
50,875	49,878	60,570	72,047	מעל 1 עד 10
29,582	28,264	33,616	40,451	מעל 10 עד 100
22,193	21,459	24,976	31,596	מעל 100 עד 500
36,182	34,925	39,106	39,607	מעל 500
210,984	207,832	239,403	276,156	סך הכל

לפרטים נוספים על הרכב פיקדונות הציבור, ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-2.8 מיליארדי שקלים חדשים מהם 0.1 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה יתרת הפיקדונות מבנקים ב-2.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 0.7 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019. הגידול ביתרת פיקדונות מבנקים נובע בעיקר מהלוואה מוניטרית בסך של כ-1.8 מיליארדי שקלים חדשים שהתקבלה מבנק ישראל, במסגרת תוכניתו למתן הלוואות לטווח ארוך במטרה להגדיל את היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-33.0 מיליארדי שקלים חדשים, מהם 3.8 מיליארדי שקלים חדשים בגין איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ב-29.2 מיליארדי שקלים חדשים קיטון של 4.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2019. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

הון, הלימות הון ומינף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-18.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 16.0 ו-15.8 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 30 בספטמבר 2019. הגידול בהון העצמי נובע, בין היתר, מעסקת רכישת בנק אגוד, במסגרתה נרכש מלאו הון המניות של בנק אגוד בתמורה להנפקת מניות בסך 1.2 מיליארדי שקלים חדשים. להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2020	2019	2019	2019
3,445	2,218	2,232	
75	63	70	
(290)	(318)	(332)	
15,042	13,792	14,063	
18,272	15,755	16,033	

הון מניות ופרמיה⁽¹⁾⁽⁴⁾

קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

הפסד כולל אחר מצטבר⁽²⁾⁽³⁾

עודפים⁽⁴⁾

סך הכל

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי.

(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

(3) כולל התחייבות אקטוארית בגין תוכנית התייעלות לפרשת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2019.

(4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר לעיל.

(5) כולל הנפקת מניות במסגרת רכישת בנק אגוד. לפרטים נוספים ראה ביאורים 17.1 ו-19.1.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 הגיע ל-5.26%, לעומת 5.87% ליום 31 בדצמבר 2019 ו-5.90% ליום 30 בספטמבר 2019.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 בספטמבר 2020 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק).

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.05%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.05%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הוגית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה הוגית מספקת.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

יחס הון לרכיבי סיכון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-2021. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסי המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות. ליחסים אלה התווספו דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

ביום 31 במרץ 2020 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)", במסגרתה, הפחית הפיקוח על הבנקים את יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, כל עוד הוראת השעה בתוקף. ביום 27 באפריל 2020 פורסם עדכון נוסף, לפיו דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור, לא תחול על ההלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר. כפועל יוצא מכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד בו בצירוף דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% מיתרת ההלוואות לדיור, ליום 30 בספטמבר 2020, לא יפחת משיעור של 8.71% ויחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.21% (אליהם יתווספו שולי ביטחון נאותים). לפרטים, לרבות בדבר הארכת תוקף ההקלות עד ליום 31 במרץ 2021, ראה ביאור 9.ה. לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר האיחוד לראשונה של בנק אגוד, ויתרת זכות נדחית הנכללת במאזן המאוחד, ראה ביאור 17 ב. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר היתרה שנכללה בהון הרגולטורי של הבנק, לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון, ראה ביאור 19. לדוחות הכספיים.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 2020	ליום 2019	ליום 2019	ליום 2019
	כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד				
הון לצורך חישוב יחס הון						
הון עצמי רובד 1	19,708	17,432	16,244	16,520	16,520	16,520
הון רובד 1	19,708	17,432	16,244	16,520	16,520	16,520
הון רובד 2	6,780	6,218	5,799	6,090	6,090	6,090
סך הכל הון כולל	26,488	23,650	22,043	22,610	22,610	22,610
יתרות משוקללות של נכסי סיכון						
סיכון אשראי	182,832	160,760	148,494	150,878	150,878	150,878
סיכונים שוק	2,022	1,629	1,778	1,791	1,791	1,791
סיכון תפעולי	12,648	10,933	10,034	10,189	10,189	10,189
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	197,502	173,322	160,306	162,858	162,858	162,858

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 2020	ליום 2019	ליום 2019	ליום 2019
	כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד				
1. בנתוני המאוחד (באחוזים)						
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.98	10.06	10.13	10.14	10.13	10.14
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.41	13.65	13.75	13.88	13.75	13.88
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	8.71	8.76	9.83	9.83	9.83	9.83
יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	12.21	12.26	13.33	13.33	13.33	13.33
2. חברות בת משמעותיות (באחוזים)						
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו						
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.38		9.55	9.51	9.55	9.51
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.78		13.34	13.22	13.34	13.22
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	8.00		9.00	9.00	9.00	9.00
יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	11.50		12.50	12.50	12.50	12.50
בנק אגוד לישראל בע"מ						
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.01					10.01
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.30					13.30
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	8.42					8.42
יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	11.92					11.92

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת הדיבידנד, ראה ביאורים 24 ו-25 לדוחות הכספיים לשנת 2019 ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן בהתייחס למדיניות דיבידנד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2020		קבוצת חשיפה
יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	
משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽³⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽²⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	
				ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		
12	90	29	215	12	101	12	101	חובות של ריבנויות
28	208	29	216	32	261	43	352	חובות של ישויות סקטור ציבורי
69	517	94	707	123	1,000	153	1,255	חובות של תאגידים בנקאיים
5,893	44,210	5,814	43,615	5,876	47,932	6,794	55,645	חובות של תאגידים
547	4,101	466	3,496	489	3,986	850	6,960	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
2,049	15,372	⁽⁴⁾ 2,023	⁽⁴⁾ 15,175	1,772	14,454	2,232	18,280	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,108	8,309	⁽⁴⁾ 1,109	⁽⁴⁾ 8,320	1,166	9,510	1,240	10,154	הלוואות לעסקים קטנים
9,687	72,671	9,436	70,789	9,434	76,946	9,970	81,655	משכנתאות לדיוור
669	5,016	732	5,495	755	6,158	964	7,894	נכסים אחרים
20,062	150,494	19,732	148,028	19,659	160,348	22,258	182,296	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.21% מיתרות נכסי הסיכון, דרישות ההון בגין יתרה ללא בנק אגוד חושבה על פי שיעור של 12.26%. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 9.ה. לדוחות הכספיים.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(4) סוג מחדש

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2020		סיכון שוק
יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	יתרות	
משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽³⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽²⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	משוקללות של נכסי סיכון הון ⁽¹⁾	
				ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		
239	1,791	236	1,778	200	1,629	247	2,022	סיכון שוק
51	384	62	466	51	412	65	536	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽⁴⁾
1,358	10,189	1,338	10,034	1,340	10,933	1,544	12,648	סיכון תפעולי ⁽⁵⁾
1,648	12,364	1,636	12,278	1,591	12,974	1,856	15,206	סך הכל
21,710	162,858	21,368	160,306	21,250	173,322	24,114	197,502	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.21% מיתרות נכסי הסיכון, דרישות ההון בגין יתרה ללא בנק אגוד חושבה על פי שיעור של 12.26%. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 9. לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף אשר אימצה את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5%, לעומת 5% לפני השינוי, החל מיום 15 בנובמבר 2020 ועד ליום 31 במרץ 2021.

לפרטים נוספים ראה ביאור ה.9. לדוחות הכספיים.

להלן יחס המינוף של הבנק:

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2020	
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
16,520	16,244	17,433	19,708	1. בנתוני המאחד
297,779	288,965	328,359	376,614	הון רובד 1
				סך החשיפות
				באחוזים
5.55	5.62	5.31	5.23	יחס מינוף
5.00	5.00	5.00	5.00	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
				2. חברות בת משמעותיות
				בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו
5.56	5.42		5.04	יחס מינוף
4.70	4.70		4.70	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
				בנק אגוד לישראל בע"מ
				יחס מינוף
				יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

לפרטים בדבר מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, ראה פרק דיבידנד בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019. לפרטים בדבר הוראת שעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בדבר הקלה ביחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם, ובדבר הציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרת אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל. בהמשך לכך, ביום 13 באפריל 2020, החליט הדירקטוריון כי הבנק ימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף; זאת, בין היתר, לאור עמדת הפיקוח על הבנקים, כאמור לעיל, ובשים לב לאמור לעיל ובכלל זאת לאי הוודאות בדבר השלכות משבר הקורונה על הבנק כמפורט לעיל.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2019 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	0.40 ⁽²⁾	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
				סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽⁴⁾
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 736.8 מיליוני שקלים חדשים.

(2) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		רווח נקי (באחוזים)	
תשעה חודשים	תשעה חודשים	תשעה חודשים	תשעה חודשים
2019	2020	2019	2020
אנשים פרטיים:			
500	552	39.3	45.3
8	37	2.6	0.7
(1) ⁶²	(1)	-	5.6
570	588	41.9	51.6
פעילות עסקית:			
265	315	22.5	24.0
60	113	8.1	5.4
116	220	15.7	10.5
3	21	1.5	0.3
444	669	47.8	40.2
סך הכל פעילות עסקית			
29	59	4.2	2.6
1,043	1,316	93.9	94.4
סך הכל פעילות בישראל			
61	86	6.1	5.6
1,104	1,402	100.0	100.0
סך הכל			

(1) כולל הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין שיפוי מחברות הביטוח. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדירור" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2019			2020			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדירור	אחר	סך הכל	הלוואות לדירור	אחר	
רווח ורווחיות						
2,258	1,247	1,011	2,368	1,405	963	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
508	119	389	531	111	420	עמלות והכנסות אחרות
2,766	1,366	1,400	2,899	1,516	1,383	סך ההכנסות
104	32	72	392	272	120	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,708	487	1,221	1,679	479	1,200	הוצאות תפעוליות ואחרות
954	847	107	828	765	63	רווח לפני הפרשה למיסים
332	295	37	287	265	22	הפרשה למיסים
622	552	70	541	500	41	רווח לאחר מיסים
רווח נקי :						
(33)	-	(33)	(33)	-	(33)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
589	552	37	508	500	8	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:						
154,607	133,042	21,565	178,968	153,298	25,670	אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
154,607	133,042	21,565	163,939	143,091	20,848	אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
153,681	132,371	21,310	177,720	152,362	25,358	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
153,681	132,371	21,310	162,691	142,155	20,536	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
86,049	-	86,049	112,646	-	112,646	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
86,049	-	86,049	100,059	-	100,059	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
150,203	129,626	20,577	159,724	139,221	20,503	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
84,237	-	84,237	93,990	-	93,990	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
92,814	73,982	18,832	100,000	80,424	19,576	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:						
1,812	1,192	620	1,947	1,327	620	מרווח מפעילות מתן אשראי
390	-	390	346	-	346	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
56	55	1	75	78	(3)	אחר
2,258	1,247	1,011	2,368	1,405	963	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ב-508 מיליון שקלים חדשים, לעומת 589 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת ההלוואות לדיר (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ב-500 מיליון שקלים חדשים, לעומת 552 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-1,405 מיליון שקלים חדשים, לעומת 1,247 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-12.7%, הנובע בעיקר מעלייה של כ-9.6 מיליארדי שקלים חדשים בהיקפי האשראי הממוצע ומגידול בשיעור מרווח האשראי.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 272 מיליון שקלים חדשים, לעומת 32 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה וכן מגידול בסך 14 מיליון שקלים חדשים בהפרשה בגין עומק הפיגור. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-479 מיליון שקלים חדשים, לעומת 487 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מקיטון בהוצאות השכר שהושפעו מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מראון.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיר) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ברווח של 8 מיליון שקלים חדשים, לעומת 37 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-963 מיליון שקלים חדשים, לעומת 1,011 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, הקיטון נובע בעיקר מירידה בשיעור המרווח המימוני, בעיקר מהשפעת ירידת ריבית הפריים. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-420 מיליון שקלים חדשים, לעומת 389 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-8.0%, הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך ומהמרות מטבע חוץ.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-120 מיליון שקלים חדשים, לעומת 72 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-1,200 מיליון שקלים חדשים, לעומת 1,221 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר השינוי נובע כתוצאה מקיטון בהוצאות השכר שהושפעו מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מראון.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
		2019			2020
במיליון שקלים חדשים					
	סך הכל	הלוואות לדיר	אחר	סך הכל	הלוואות לדיר
רווח ורווחיות					
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	768	429	339	791	482
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-
עמלות והכנסות אחרות	176	42	134	174	36
סך ההכנסות	944	471	473	965	518
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34	13	21	190	154
הוצאות תפעוליות ואחרות	571	163	408	561	159
רווח לפני הפרשה למיסים	339	295	44	214	205
הפרשה למיסים	123	107	16	75	72
רווח לאחר מיסים	216	188	28	139	133
רווח נקי :					
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(13)	-	(13)	(10)	-
המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	203	188	15	129	133
מאזן - סעיפים עיקריים:					
אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד	154,607	133,042	21,565	178,968	153,298
אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד	154,607	133,042	21,565	163,939	143,091
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד	153,681	132,371	21,310	177,720	152,362
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד	153,681	132,371	21,310	162,691	142,155
פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד	86,049	-	86,049	112,646	-
פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד	86,049	-	86,049	100,059	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	152,623	131,758	20,865	162,040	141,849
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	85,643	-	85,643	98,462	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	94,536	75,631	18,905	101,324	81,954
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	618	409	209	656	455
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	130	-	130	110	-
אחר	20	20	-	25	27
סך הכל הכנסות ריבית נטו	768	429	339	791	482

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסינוג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סינוג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2019	2020	2019	
במיליוני שקלים חדשים				
רווח ורווחיות				
60	65	19	21	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
90	7	2	2	עמלות והכנסות אחרות
150	72	21	23	סך ההכנסות
2	1	2	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
53	72	13	24	הוצאות תפעוליות ואחרות
95	(1)	6	(2)	רווח לפני הפרשה למיסים
33	-	2	(1)	הפרשה למיסים
62	(1)	4	(1)	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:				
172	109	172	109	אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
150	109	150	109	אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
168	108	168	108	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
146	108	146	108	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
21,093	14,464	21,093	14,464	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
17,088	14,464	17,088	14,464	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
168	89	142	107	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,774	13,791	16,592	14,091	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
28	27	30	25	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:				
-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
60	65	19	21	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	אחר
60	65	19	21	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות פעילות מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ברווח של 62 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 1 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-60 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 65 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר כתוצאה מירידה בשיעור מרווח הפיקדונות.

ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

העמלות וההכנסות האחרות בנטרו הכנסה בגין הסדר מוסכם עם המבטחים, הסתכמו ב-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 7 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-53 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 72 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2019 כוללות הוצאות משפטיות. כמו כן, בשנת 2020 הוצאות כוללות שיפור במנגנון ייחוס ההוצאות בין מגזר בנקאות פרטית למגזר פעילות חוץ לארץ. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2019	2020	2019	
במיליוני שקלים חדשים				
רווח ורווחיות				
860	862	285	295	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
309	289	106	97	עמלות והכנסות אחרות
1,169	1,151	391	392	סך ההכנסות
218	110	63	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
542	553	180	183	הוצאות תפעוליות ואחרות
409	488	148	165	רווח לפני הפרשה למיסים
141	170	52	60	הפרשה למיסים
268	318	96	105	רווח לאחר מיסים
(3)	(3)	(1)	(1)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
265	315	95	104	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:				
28,398	21,195	28,398	21,195	אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
23,923	21,195	23,923	21,195	אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
27,911	20,830	27,911	20,830	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
23,436	20,830	23,436	20,830	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
42,767	26,016	42,767	26,016	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
36,118	26,016	36,118	26,016	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
22,333	20,176	23,437	20,716	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
31,567	24,878	35,051	25,778	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
21,490	19,332	22,320	19,582	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:				
747	732	249	252	מרווח מפעילות מתן אשראי
92	109	28	36	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
21	21	8	7	אחר
860	862	285	295	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 315 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-860 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 862 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון נובע בעיקר כתוצאה מירידה בשיעור המרווח המימוני, בעיקר מהשפעת ירידת ריבית הפריים, שקוזה בחלקה מגידול בהיקפי האשראי והפיקדונות הממוצעים. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-309 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 289 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-6.9% הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך ובעמלות מעסקי מימון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-218 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 110 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-542 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 553 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-11 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה מקיטון בהוצאות השכר שהושפעו מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מרצון. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.
- למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
75	71	218	218	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
24	17	67	60	עמלות והכנסות אחרות
99	88	285	278	סך ההכנסות
3	21	19	100	הוצאות בגין הפסדי אשראי
30	28	92	87	הוצאות תפעוליות ואחרות
66	39	174	91	רווח לפני הפרשה למיסים
24	14	61	31	הפרשה למיסים
42	25	113	60	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
7,153	9,619	7,153	9,619	אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
7,153	7,650	7,153	7,650	אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
7,041	9,410	7,041	9,410	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
7,041	7,441	7,041	7,441	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
8,394	13,037	8,394	13,037	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
8,394	10,426	8,394	10,426	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
7,269	7,547	7,045	7,553	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
8,453	10,256	8,351	9,684	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
8,463	8,537	8,099	8,500	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
63	61	178	185	מרווח מפעילות מתן אשראי
11	8	35	26	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	2	5	7	אחר
75	71	218	218	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמו ב-60 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 113 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-218 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-60 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 67 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-10.4% הנובע בעיקר מקיטון בעמלות מעסקי מימון.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 100 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים				
רווח ורווחיות				
130	140	393	406	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
42	33	112	98	עמלות והכנסות אחרות
172	173	505	504	סך ההכנסות
(8)	23	20	184	הוצאות בגין הפסדי אשראי
50	49	148	143	הוצאות תפעוליות ואחרות
130	101	337	177	רווח לפני הפרשה למיסים
47	36	117	61	הפרשה למיסים
83	65	220	116	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:				
16,214	21,267	16,214	21,267	אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
16,214	17,829	16,214	17,829	אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
16,007	20,950	16,007	20,950	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
16,007	17,512	16,007	17,512	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
25,276	37,864	25,276	37,864	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
25,276	29,624	25,276	29,624	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
16,697	18,729	16,931	17,833	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,186	30,734	26,638	28,428	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
23,925	25,459	22,925	24,909	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:				
108	122	325	343	מרווח מפעילות חתן אשראי
18	13	54	46	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4	5	14	17	אחר
130	140	393	406	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ב-116 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 220 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-406 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 393 בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי הממוצע.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-98 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 112 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון הנובע בעיקר מעמלה מעסקה ספציפית שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 184 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-143 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 148 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-5 מיליוני שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מקיטון בהוצאות השכר שהושפעו מהתאמת רכיבי תגמול משתיים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מראון.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
25	19	87	74	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
9	15	27	42	עמלות והכנסות אחרות
34	34	114	116	סך ההכנסות
(3)	16	(6)	22	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
29	28	88	90	הוצאות תפעוליות ואחרות
8	(10)	32	4	רווח לפני הפרשה למיסים
3	(4)	11	1	הפרשה למיסים
5	(6)	21	3	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
1,134	1,880	1,134	1,880	אשראי לציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
1,134	1,825	1,134	1,825	אשראי לציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
1,129	1,852	1,129	1,852	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
1,129	1,797	1,129	1,797	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
42,802	43,872	42,802	43,872	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - כולל בנק אגוד
42,802	41,211	42,802	41,211	פיקדונות הציבור (יתרת סוף) - ללא בנק אגוד
930	985	1,058	1,131	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
38,838	40,320	39,116	41,812	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
1,572	2,487	2,084	2,471	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
5	6	14	20	מרווח מפעילות מתן אשראי
20	13	72	53	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	1	1	אחר
25	19	87	74	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ב-3 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 21 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-74 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 87 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מירידה בשיעור מרווח הפיקדונות כתוצאה מירידת ריבית הפריים.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-42 מיליוני שקלים חדשים לעומת 27 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 22 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הקטנת הוצאה של 6 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-90 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 88 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
(152)	89	(57)	3	סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
145	53	287	193	הכנסות מימון שאינן מריבית
42	50	174	182	עמלות והכנסות אחרות
35	192	404	378	סך ההכנסות
1	-	(2)	1	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
93	93	277	288	הוצאות תפעוליות ואחרות
(59)	99	129	89	רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים
(22)	35	45	31	הפרשה (הקטנת הפרשה) למיסים
(37)	64	84	58	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
(37)	64	84	58	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	(11)	(25)	(29)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(43)	53	59	29	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
7,322	7,440	6,772	7,172	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(152)	89	(57)	3	אחר
(152)	89	(57)	3	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה ב-29 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 59 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון, נטו הסתכמו ב-198 מיליוני שקלים חדשים לעומת 230 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות המימון, נטו נבע בעיקר מהשפעת ירידת מדד המחירים לצרכן בהשוואה לעלייה בתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מרווחי מימוש איגרות חוב וניירות ערך וכן מהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן. לפרטים נוספים ראה פרק ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-288 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 277 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-11 מיליוני שקלים חדשים הנובע בעיקר מגידול בהוצאות שכר הדיירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, מעלייה בהוצאות אבטחה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה ומגידול בהוצאות הפחת על השקעות טכנולוגיות. לפרטים בדבר יישום תקן החכירות ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

פעילות חוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
52	50	162	145	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
2	1	6	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
8	10	20	23	עמלות והכנסות אחרות
62	61	188	169	סך ההכנסות
(2)	2	(1)	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
18	25	57	62	הוצאות תפעוליות ואחרות
46	34	132	94	רווח לפני הפרשה למיסים
17	12	46	33	הפרשה למיסים
29	22	86	61	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
3,813	3,788	3,813	3,788	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,782	3,754	3,782	3,754	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,831	4,877	4,831	4,877	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
2,685	3,413	3,213	3,295	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
6,041	4,913	5,527	4,737	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
4,040	4,566	4,166	4,477	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
25	27	82	80	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	3	9	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
24	20	71	58	אחר
52	50	162	145	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-61 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 86 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-145 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 162 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות הריבית בפעילות חוץ לארץ נובעת בעיקרה מירידת ריבית ה-FED, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה הנוכחית נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בהיקף של כ-13 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הקטנת הוצאה של 1 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מיישום בשלוחות חוץ לארץ של המדיניות ביחס להפרשה להפסדי אשראי אשר כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בהפרשה הקבוצתית. לפרטים נוספים ראה לעיל בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-62 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 57 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2020 ההוצאות כוללות שיפור במנגנון ייחוס ההוצאות בין מגזר בנקאות פרטית למגזר פעילות חוץ לארץ.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ל-151 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 125 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-145 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד")

ביום 30 בספטמבר 2020, הושלמה עסקה לרכישת מניות בנק אגוד על ידי הבנק. לפרטים, ראה ביאור 17 לדוחות הכספיים.

החל ממועד זה, כולל המאזן המאוחד של הבנק את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, בהתאם לאומדן ראשוני שנערך למועד הדיווח (PPA Provisional). הואיל ומועד האיחוד לראשונה הוא יום 30 בספטמבר 2020, לאיחוד הדוחות הכספיים אין השפעה על הרווח וההפסד של הרבעון השלישי ותשעת החודשים הראשונים של השנה.

השפעת איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד הביאה לגידול של 46.2 מיליארדי שקלים חדשים בסך המאזן, גידול של 25.0 מיליארדי שקלים חדשים בסך האשראי לציבור, נטו, וגידול של 36.8 מיליארדי שקלים חדשים בסך פיקדונות הציבור.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

חלקה של הקבוצה ברווח הנקי של בנק יהב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכם ב-65 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 61 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ל-10.9%, לעומת תשואה של 11.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-20 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק יהב ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-32,679 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27,299 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, גידול של 5,380 מיליוני שקלים חדשים (20%). יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-10,553 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10,880 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, קיטון של 327 מיליוני שקלים חדשים (3%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-28,673 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 23,345 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, גידול של 5,328 מיליוני שקלים חדשים (23%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בניכוי הכנסות המימון נטו מעודפי המזומנים של החברה (להלן: "הרווח הנקי מפעילות שוטפת"), הסתכם ב-52 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 59 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי מפעילות שוטפת על ההון העצמי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ל-5.9% לעומת תשואה של 7.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 כ-25 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 12 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מזה רווח בסך 21 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 (7 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד), מפעילות מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות"). הגידול ברווחי החברה לנאמנות נובע מהכנסה משיפוי שהתקבל מחברות ביטוח.

ביום 8 בנובמבר 2020 אישרו האסיפות הכלליות והדירקטוריונים של חברות הבת הרלוונטיות מיזוג בין החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ לבין מזרחי טפחות נאמנות בע"מ.

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-0.4 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.1 מיליוני פרנקים שוויצרים ברבעון המקביל אשתקד. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-121 מיליוני פרנקים שוויצרים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2019.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1.2 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.7 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה לפני מס הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-0.5 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-1.9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3.9 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-47 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 52 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-70 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 65 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-82 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 80 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

כחלק מבחינת הפריסה הבינלאומית הכוללת של הבנק, הבנק נמצא בתהליך בחינה של מכירת חברת הבת יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. מניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות החל מיום 1 בינואר 2019, כמניות במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

חלק מההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות קבוצת הבנק במניות הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2020 ב-412 מיליוני שקלים חדשים (השקעות הבנק במניות, ללא בנק אגוד, הסתכמו ב-168 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 189 ו-181 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה. הפסדי הבנק נטו מהשקעות במניות, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב-12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח בסך 62 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ההפסד בתשעת החודשים הראשונים של השנה נבע מירידת שווי מניות סחירות בשל ירידות בשוק ההון. וזאת לעומת השפעת רישום רווחים ממניות שאינן למסחר בתקופה המקבילה אשתקד, בעקבות אימוץ הוראת הדיווח בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים. לפרטים בדבר השקעה במניות ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2019. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות הועדה ליציבות פיננסית (FSB), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

רכישת בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות.

החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד.

לפרטים נוספים ראה ביאור 17 לדוחות הכספיים וכן פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

עסקת המיזוג הינה פרויקט מהותי בהיקף נרחב ובעלת מורכבות רבה, ונושאת בחובה מגוון רחב של סיכונים. הבנק נערך בצוותי עבודה נרחבים ובניהול מקיף של ועדות היגוי ומנהלות לביצוע תכנית המיזוג. ניהול הסיכונים הינו חלק אינטגרלי ודינמי בכל צוותי העבודה, כאשר מנהל הסיכונים הראשי בוחן ומתכלל את כלל סיכוני הפרויקט והמיטגציות הנדרשות להקטנה וניהול הסיכון.

לבנק אגוד התקשרות רבת שנים עם בנק לאומי לקבלת שירותי מחשוב ותפעול אשר הוארך מעת לעת. ביום 12 במאי 2020 אישר דירקטוריון בנק אגוד התקשרות בתוספת להסכם, בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, כי תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022, עם אופציות להארכה לתקופות נוספות, בכפוף לקיומם של תנאים שהוסכמו בין בנק אגוד לבנק לאומי.

הבנק פועל להשלמת תהליכי המיזוג התפעולי, בהתאמה למועד סיום תוקף ההתקשרות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, סיכונים פיננסיים כגון: סיכוני שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונדילות וסיכוני אשראי, וסיכונים שאינם פיננסיים ביניהם: סיכונים תפעוליים (כולל סיכון אבטחת מידע וסייבר וסיכונים טכנולוגיים) וסיכוני ציות ורגולציה. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוסה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונית ובפרט האשראי לדיור, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. הבנק מנטר ומנהל את סיכוני תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוח. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנדילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נדילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנדילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי. יצוין כי תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד, השפעת תיק זה אינה מהותית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשלוחות חוץ לארץ, באופן שוטף בהתאם להנחיות בנושא ניהול ובקרת סיכונים שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון בהתאמה לאסטרטגיה הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבוסס במונחי שיעור מההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופוי, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשיעור של הון עצמי רוברד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק ובהתאם לאסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ועל רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים. בכל שנה, מאתגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכנית העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק. כמו כן, תרחישי הקיצון מהווים כלי נוסף, חשוב ומשלים לגישות, מדדים ומודלים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, ומהוות כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ואמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודל בשל מגבלות מובנות במודלים מסוג זה. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים של הבנק.

השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת סיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים, במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך ה-ICAAP בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאותרת על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. תרחישי קיצון אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי יצירת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק וריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים וסיכונים נוספים. דגש רב ניתן בתרחישי הקיצון על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגשו לבנק ישראל בחודש דצמבר 2019, אשר בוצעו על נתוני המחצית השנייה של שנת 2019, בהתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והתוכנית האסטרטגית ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביעות על כך כי בידי הבנק כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון. הבנק ביצע תרחיש מערכתי - תרחיש קיצון אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. תרחיש הקיצון לאופק של 3 שנים המבוסס על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה ברבעון הרביעי לשנת 2020 והשבתת המשק (בעוצמה פחותה). תוצאות התרחיש, שהועברו לבנק ישראל בסוף חודש יוני, מצביעות על יכולת הבנק לעמוד בהשפעות משבר הקורונה ובהפסדים שעלולים להיווצר בתרחיש הקיצון ולשמר יחסי הון העולים על יחסי הון המזעריים הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים, שהופחתו זמנית בהתאמה לתקופת המשבר (לפירוט בדבר ההקלות בדרישות ההון ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף לעיל).

במהלך חודש אוקטובר פרסם הפיקוח על הבנקים תרחיש קיצון אחיד למערכת הבנקאית, תרחיש שהינו מחמיר יותר מהתרחישים הקודמים שפורסמו, וזאת בהתאם להחמרה שחלה במהלך הסגר השני בעוצמת הפגיעה הכלכלית במשק בשל משבר הקורונה. מטרת התרחיש לבחון את עמידות המערכת הבנקאית. תוצאות הפעלת תרחיש זה על נתוני הבנק יועברו לבנק ישראל בתחילת חודש דצמבר 2020.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, עלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה-בינונית	
השפעה כוללת של סיכונים שוק ⁽¹⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל סיכון אופציות ומניות הממופה בבנק אגוד.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

הערכת סיכונים זו כוללת את מיזוג בנק אגוד, שלהערכתנו אינה משנה את רמת הסיכון הכוללת של הקבוצה באופן מהותי. לאירוע הקורונה פוטנציאל להשפעה על פרופיל הסיכונים של הבנק, מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניסוח מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל צפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

מתחילת שנת 2020, חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק כתוצאה מעלייה בסיכון האשראי בעקבות השלכות מגפת הקורונה העולמית, שהחלה בישראל לקראת סוף חודש פברואר 2020, התעצמה במהלך חודש מרץ והשפיעה על הכלכלה בישראל ובעולם. עם זאת, עדיין לא ניתן להעריך את מלוא ההשפעה של המשבר על איכות תיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את מדדי הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון הכולל של הבנק לסיכונים השונים.

ברבעון השני של שנת 2020 הועלתה רמת הסיכון בתיק האשראי לדירור מרמה נמוכה לרמה נמוכה-בינונית בשל אי הוודאות המתמשכת לאור המשך התפתחות המשבר. על מנת לסייע ללקוחות להם משכנתא בבנק, אפשר הבנק כאמור לעיל, ללקוחות לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לתקופה של עד 6 חודשים, ובהתאם למתווה המורחב של בנק ישראל (לקוחות שכבר דחו תשלומים - הארכה נוספת עד 31 בינואר 2021; לקוחות שטרם דחו תשלומים - דחייה של עד 6 חודשים). סכומי התשלומים שנדחו נפרסו מחדש ליתרת תקופת המשכנתא. הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הגרייס, כמות הבקשות, תקופת הגרייסים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום.

הבנק ממשיך לעקוב אחר התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות בחודשים הבאים והיקפי המימוש של הארכת הדחיות על פי המתווה המעודכן של בנק ישראל. כמו כן, פועל הבנק בתהליך חיתום המשכנתא, בהתאם להקלה של בנק ישראל לבחינת כושר החזר, בהתחשב ברמת ההכנסה לפני המשבר והצפי לחזרה למעגל העבודה בהמשך. בנק ישראל אפשר גם ללקוחות במגזר הפרטי ובמגזר העסקי לבצע דחיות תשלומים על פי מתווים שמתעדכנים על ידו בהתאם להתפתחויות. הבנק מנטר באופן שוטף את היבטי הסיכון בנושא: מספר ההלוואות שבוצעה בהן דחייה, תקופת הדחייה, סכומי הדחייה והיבטים נוספים. לפרטים בדבר ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות, עלתה ברבעון הראשון של שנת 2020 מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ומותרה ברמה בינונית גם ברבעון השני והשלישי של שנת 2020. העלייה ברמת הסיכון היא גם במגזר הפרטי, אך בעיקרה במגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית כתוצאה מהסתלת מגבלות הריחוק החברתי השונות על הענפים השונים במדינה. גורמי הסיכון המהותיים הינם העלייה החדה בשיעור האבטלה, האטה בפעילות המשק ובייחוד בענפי משק ייעודיים (כגון: תעופה, אופנה, בתי מלון, שירותי הארח והאכל, תרבות הפנאי) שנפגעו, ותגודתיות בשווקים הפיננסיים שמשפיעים גם על שווי הביטחונות. גורמים אלה עלולים להביא לגידול בהיקף

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הלקוחות שייקלעו לקשיים לאורך זמן. הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי שלו באופן הדוק ונקט בפעולות אקטיביות בהתאמה למצב, על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. במסגרת צעדים אלה אושרה דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. לנתונים כמותיים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום. נציין, כי בכ-60% מיתרת הלוואות שביקשו דחיית תשלומים ושתוכננו לחזור ולשלם עד ימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חזרו לשלם. מתוך הלוואות שחזרו לשלם, סך של כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור.

הערכת כלל גורמי הסיכון, למעט סיכון האשראי (כולל תיק האשראי לדירור) כאמור, נותרה ללא שינוי מהערכת הסיכון בסוף שנת 2019.

ככלל סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר.

הסיכון הטכנולוגי וסיכונים אבטחת מידע וסייבר, הינם מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמשות סיכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות בזמן המשבר נוהלה באופן ממוקד, תוך ריכוז כלל הכוחות למתן השירות הנדרש לבנק, בצרכים שהשתנו במהלך הדרך, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר.

רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה בינונית. במהלך חודש פברואר 2020, העלה הבנק את רמת הכוננות לכוננות מוגברת בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה והירידות החדות שנרשמו בבורסות, ובתחילת חודש מרץ הועלתה רמת הכוננות בניזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוננות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל המשך התפשטות נגיף הקורונה והמשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל. רמת הכוננות ירדה חזרה למוגברת במחצית חודש מאי, עם תהליך החזרה לשגרה. במהלך כל הרבעון השלישי של שנת 2020 עמדה רמת הכוננות בבנק על רמה מוגברת. במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מדי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים – בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.

רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה, הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף ולא ניכרת השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

הבנק בוחן באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק. הבנק פועל במתווה תוכנית אסטרטגית חמש שנתית שאושרה בנובמבר 2016, לשנים 2017-2021, תוכנית שיעדיה הושגו כבר בדוחות הכספיים של שנת 2019, ולפיכך הונחה על ידי דירקטוריון הבנק להיערך לתוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025. לאור משבר הקורונה ואי הוודאות השוררת ולאור השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד לישראל בע"מ, ידון דירקטוריון הבנק בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון.

הבנק ביצע תרחיש מערכתי – תרחיש קיצון אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. תרחיש הקיצון לאופק של 3 שנים המבוסס על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה ברבעון הרביעי לשנת 2020 והשבתת המשק (בעוצמה פחותה). תוצאות התרחיש, שהועברו לבנק ישראל בסוף חודש יוני, מצביעות על יכולת הבנק לעמוד בהשפעות משבר הקורונה ובהפסדים שעלולים להיווצר בתרחיש הקיצון ולשמר יחסי הון העולים על יחסי הון המזעריים הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים, שהופחתו זמנית בהתאמה לתקופת המשבר (לפירוט בדבר ההקלות בדרישות הון ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף בדוח הדירקטוריון וההנהלה).

במהלך חודש אוקטובר פרסם הפיקוח על הבנקים תרחיש קיצון אחיד למערכת הבנקאית, תרחיש שהינו מחמיר יותר מהתרחישים הקודמים שפורסמו, וזאת בהתאם להחמרה שחלה במהלך הסגר השני בעוצמת הפגיעה הכלכלית במשק בשל משבר הקורונה. מטרת התרחיש לבחון את עמידות המערכת הבנקאית. תוצאות הפעלת תרחיש זה על נתוני הבנק יועברו לבנק ישראל בתחילת חודש דצמבר 2020.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, עלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לרבעון השלישי של שנת 2020, וכן דוח הסיכונים לשנת 2019 המפורסמים באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אשראי הוא הסיכון שלוה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכון אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנדילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות עלתה ברבעון הראשון של שנת 2020 מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ונותרה בינונית גם בשני הרבעונים העוקבים של שנת 2020, כמו כן רמת הסיכון בתיק הלוואות לדיר עלתה ברבעון השני מרמת סיכון נמוכה לרמת סיכון נמוכה-בינונית לאור אי הוודאות המתמשכת, ונותרה ברמה נמוכה-בינונית גם ברבעון הנוכחי.

התפשטות משבר הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, ואת ישראל בתוכו, מוביל להשלכות הנוגעות במישורן לסיכון האשראי בבנק. ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי.

על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, נקט הבנק בשורה של צעדים. אושרה דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית כמפורט להלן. לפרטים בדבר היקף החובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, והיקף הלוואות שהועמדו במסגרת הקרן בערבות המדינה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

בהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום.

הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי באופן הדוק, בין היתר באמצעות פעילות שוטפת של פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל החטיבה העסקית, ובהשתתפות מנהל החטיבה לבקרת הסיכונים ונציגי החטיבות העסקיות. בנוסף, מתקיימות הערכות מצב חטיבתיות שוטפות. במסגרת ישיבות אלו מבוצעת ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, ומתקיים מעקב אחר מדדים מרכזיים שנקבעו ואחר לקוחות ספציפיים שהשפעה של המשבר עליהם משמעותית ביותר. היחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות בכדי לאמוד את מצבם העסקי והשלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים ממשבר זה, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי.

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

לפרטים נוספים בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 (כולל בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	שירותים פיננסיים	396	899	1,295
2.	שירותים פיננסיים	17	1,226	1,243
3.	שירותים פיננסיים	527	650	1,177
4.	בינוני ונדל"ן	286	630	916
5.	תעשייה וחרושת	86	738	824 ⁽²⁾
6.	תעשייה וחרושת	-	791	791

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מזה: סך של 96 מיליוני שקלים חדשים בבנק אגוד

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:**
 - אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
 - אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
 - אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

- מימון לחברות ממונפות** - הינו מתן אשראי מהותי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (כולל בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק של הנרכשת	30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2019			31 בדצמבר 2019		
	סיכון אשראי	סיכון חוץ	סיכון מאזני	סיכון אשראי	סיכון חוץ	סיכון מאזני	סיכון אשראי	סיכון חוץ	סיכון מאזני
מסחר	137	-	137	151	-	151	153	-	153
מידע ותקשורת	-	-	-	26	49	75	-	-	-
סך הכל	137	137	137	200	26	226	153	153	153

אשראי לחברות ממונפות (כולל בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק של הלווה	30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2019			31 בדצמבר 2019		
	סיכון אשראי	סיכון חוץ	סיכון מאזני	סיכון אשראי	סיכון חוץ	סיכון מאזני	סיכון אשראי	סיכון חוץ	סיכון מאזני
כרייה וחציבה ⁽⁴⁾	91	-	91	-	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן	347	-	347	364	-	364	355	-	355
מים	-	-	-	-	-	-	36	40	76
מסחר	370	21	391	203	72	275	412	88	500
תחבורה ואחסנה ⁽⁴⁾	223	23	246	-	-	-	-	-	-
מידע ותקשורת	-	-	-	199	199	199	45	86	131
שירותים פיננסיים	119	-	119	120	-	120	124	-	124
שירותים עסקיים ואחרים	97	1	98	-	-	-	-	-	-
שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁴⁾	154	8	162	86	5	91	134	8	142
סך הכל	1,304	52	1,356	773	276	1,049	1,106	222	1,328

(4) מזה: אשראי לחברות ממונפות של בנק אגוד בסך של 91 מיליוני שקלים חדשים בענף כרייה וחציבה וסך של 89 מיליוני שקלים חדשים בענף תחבורה ואחסנה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל				
2019 בדצמבר 31	2019 בספטמבר 30	2020 בספטמבר 30	2020 בספטמבר 30	
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
				סיכון אשראי בעייתי:
1,328	1,266	1,440	1,716	סיכון אשראי פגום
242	143	431	508	סיכון אשראי נחות
1,476	1,369	1,232	1,232	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיוור
833	876	735	928	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
3,879	3,654	3,838	4,384	סך הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

30 בספטמבר 2020				
נתוני בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		
0.9	0.6	0.7		שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
1.5	1.7	1.7		שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיוור
3.3	3.0	3.1		שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיוור
0.2	0.6	0.6		שיעור יתרת האשראי לדיוור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
1.6	1.3	1.4		שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

2019 בדצמבר 31		2019 בספטמבר 30		
	0.6		0.6	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
	1.7		1.6	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיוור
	3.0		2.9	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיוור
	0.7		0.7	שיעור יתרת האשראי לדיוור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
	1.4		1.4	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיוור זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (כולל בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 באוקטובר 2020								
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות								
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ⁽¹⁾								
חובות לא בעייתיים								
אשראי לציבור	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות אשראי ביצוע	חובות אשראי ביצוע	חובות אשראי ביצוע	סך הכל חובות לא בעייתיים
עסקים גדולים	177	12	168	-	-	-	177	177
עסקים בינוניים	105	56	12	4	6	-	101	95
עסקים קטנים	1,716	5,012	295	53	143	12	1,663	1,508
אנשים פרטיים	485	10,537	69	11	33	2	474	439
הלוואות לדירור	23,342	30,774 ⁽²⁾	884	355	304	17	22,987	22,665
סך הכל ליום 31/10/2020	25,825	46,391	1,428	423⁽³⁾	486	31	24,884	25,402
מזה בגין רכישת בנק אגוד								
הלוואות לדירור	616	649	29	13	-	9	594	603
אחר	123	1,820	19	15	20	1	87	108

ליום 31 באוקטובר 2020						
פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽⁴⁾						
חובות אשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה						
חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדוח						
חובות לא בעייתיים						
אשראי לציבור	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	יתרת חוב רשומה	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת חוב רשומה	אשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה
עסקים גדולים	-	145	967	-	950	-
עסקים בינוניים	18	78	350	2	557	-
עסקים קטנים	430	944	2,383	71	3,330	-
אנשים פרטיים	234	114	966	11	-	-
הלוואות לדירור	5,255	14,643	21,943	304	-	-
סך הכל ליום 31/10/2020	5,937	15,925	26,608	388	4,837	-
מזה בגין רכישת בנק אגוד						
הלוואות לדירור	282	300	1,294	15	-	-
אחר	73	5	792	28	180	-

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תוכנית רוחבית בסך 2,514 מיליוני שקלים חדשים.

(2) מספר לווים.

(3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 40 מיליוני שקלים חדשים.

(4) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (במיליוני שקלים חדשים) – המשך:

ליום 30 בספטמבר 2020								
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ⁽⁴⁾ אשר נמצאים בדחיית תשלומים								
חובות לא בעייתיים								
אשראי לציבור	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות לא בעייתיים			סך הכל חובות לא בעייתיים
					חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות בדירוג ביצוע	חובות בדירוג ביצוע אשראי	
עסקים גדולים	176	13	170	6	-	-	170	170
עסקים בינוניים	168	63	11	4	-	-	164	164
עסקים קטנים	1,626	4,414	198	46	8	55	1,517	1,580
אנשים פרטיים	467	9,906	57	11	4	32	420	456
הלוואות לדירור	23,068	30,567 ⁽²⁾	889	381	32	301	22,354	22,687
סך הכל ליום 30/09/2020	25,505	44,963	1,325	448⁽³⁾	44	388	24,625	25,057
מזה בגין רכישת בנק אגוד								
הלוואות לדירור	576	629	24	13	-	-	554	563
אחר	197	2,444	20	21	1	20	155	176
סך הכל ליום 30/06/2020	41,033	78,267	1,397	587⁽³⁾	205	483	39,757	40,445
סך הכל ליום 31/03/2020	31,981	54,234	668	296	66	230	31,390	31,685

ליום 30 בספטמבר 2020					
פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽⁴⁾					
חובות לא בעייתיים					
אשראי לציבור	חובות דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות דחיה של יותר מ-6 חודשים	יתרת חוב רשומה	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	אשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה
עסקים בינוניים	24	73	285	3	545
עסקים קטנים	556	790	2,336	76	3,205
אנשים פרטיים	253	91	943	8	-
הלוואות לדירור	7,255	13,733	21,639	262	-
סך הכל ליום 30/09/2020	8,088	14,833	26,165	349	4,685
מזה בגין רכישת בנק אגוד					
הלוואות לדירור	263	281	1,334	15	-
אחר	120	5	718	28	179
סך הכל ליום 30/06/2020	39,247	170	3,552	1	3,459
סך הכל ליום 31/03/2020	29,690	20	-	-	-

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תוכנית רוחבית בסך 1,414 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30.6.20 - 4,326 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מספר לווים.

(3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 37 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30.6.20 - 13 מיליוני שקלים חדשים).

(4) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכוני האשראי, ובהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרה דחייה של עד 4 חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, לרבות הארכות נוספות בדחייה במקרי הצורך: הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. בנוסף, נערך הבנק לביצוע הסדרים עם לקוחות שביקשו לחזור ולפרוע את תשלומי המשכנתא באופן שוטף, לרבות אפשרות לתשלום חלקי של החזר החודשי, או הארכת תקופת ההלוואה.

היקף האשראי לדיור שניתנה בגינו דחיית תשלומים הגיע בשיאו, בחודש מאי 2020, לכ-45.2 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק מאפשר ללווים, כאמור, להאריך את תקופת הדחייה עד סוף שנת 2020 או לפנות ולקבל דחייה של עד 6 חודשים אם זו פנייתם הראשונה, בהתאם למתווה בנק ישראל. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 באוקטובר 2020, כ-21.9 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, ולכ-23.3 מיליארדי שקלים חדשים ניתנו דחיות נוספות. מתוך סך הדחיות הקיים, כ-3.3 מיליארדי שקלים חדשים אמורים, אם לא יבקשו דחייה נוספת, לחזור ולפרוע את ההלוואות עד תום שנת 2020. כ-17.7 מיליארדי שקלים חדשים אמורים לחזור ולפרוע בחודש ינואר 2021, והיתר, כ-2.3 מיליארדי שקלים חדשים, אמורים לחזור ולפרוע מחודש פברואר 2021 ואילך. נציין, כי בכ-60% מיתרת ההלוואות שביקשו דחיית תשלומים ושתוכננו לחזור ולשלם עד ימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חזרו לשלם. מתוך ההלוואות שחזרו לשלם, סך של כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור, שיעור דומה לשיעור הפיגור בכלל התיק, העומד על כ-1.2%.

באשראי המסחרי, היקף האשראי שניתנה בגינו דחיית תשלומים נכון ליום 31 באוקטובר 2020 הסתכם בכ-2.7 מיליארדי שקלים חדשים, מתוכם כ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים לתקופה העולה על 6 חודשים. זאת, מתוך סך דחיות שאושרו במקור בהיקף אשראי כולל של כ-7.1 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך הדחיות שאושרו במקור, חזרו לשלם לקוחות עם יתרת אשראי של כ-4.4 מיליארדי שקלים חדשים.

ניתוח השינויים בחובות פגומים

חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	
1,132	142	1,274	964	137	1,101	964	137	1,101	יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
414	64	478	398	41	439	706	101	807	חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה
(35)	(3)	(38)	(31)	(1)	(32)	(83)	(19)	(102)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום במהלך התקופה
(138)	(17)	(155)	(100)	(18)	(118)	(117)	(20)	(137)	חובות פגומים שנמחקו
(258)	(16)	(274)	(240)	(24)	(264)	(412)	(72)	(484)	חובות פגומים שנפרעו
72	6	78	71	1	72	74	15	89	שינויים אחרים
221	9	230	-	-	-	-	-	-	איחוד לראשונה של בנק אגוד
1,408	185	1,593	1,062	136	1,198	1,132	142	1,274	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש ביום 30 בספטמבר 2020
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	
266	65	331	290	58	348	290	58	348	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה
137	26	163	64	27	91	62	45	107	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(4)	(10)	(14)	(6)	(1)	(7)	(6)	(1)	(7)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב
(46)	(12)	(58)	(12)	(14)	(26)	(19)	(17)	(36)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(42)	(7)	(49)	(68)	(7)	(75)	(75)	(20)	(95)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
36	6	42	21	2	23	14	-	14	שינויים אחרים
127	8	135	-	-	-	-	-	-	איחוד לראשונה של בנק אגוד
474	76	550	289	65	354	266	65	331	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
1,160	783	314	2,257	2	2,259	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
125	154	38	317	-	317	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(52)	(1)	(17)	(70)	-	(70)	מחיקות חשבונאיות נטו
40	-	4	44	-	44	איחוד לראשונה בנק אגוד
1,273	936	339	2,548	2	2,550	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
793	660	265	1,718	1	1,719	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
34	13	22	69	1	70	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(11)	(2)	(21)	(34)	-	(34)	מחיקות חשבונאיות נטו
816	671	266	1,753	2	1,755	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
537	272	122	931	1	932	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(169)	(10)	(60)	(239)	-	(239)	מחיקות חשבונאיות נטו
40	-	4	44	-	44	איחוד לראשונה בנק אגוד
1,273	936	339	2,548	2	2,550	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
142	32	73	247	(2)	245	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(92)	(5)	(70)	(167)	-	(167)	מחיקות חשבונאיות נטו
816	671	266	1,753	2	1,755	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2019	31 בדצמבר 2019
1.0	0.9	0.9
0.8	0.7	0.7
1.1		
0.9		
1.5		
1.1		

תשעה חודשים⁽⁴⁾

שנת 2019	2019	2020 ⁽³⁾
0.2	0.2	0.6
0.1	0.1	0.1
0.2	0.2	0.6
0.5	0.4	1.2
0.1	0.1	0.2

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) השיעור בגין הלוואות לדיור הינו זניח.

(3) ללא נתוני בנק אגוד שאוחד לראשונה ברבעון שלישי 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור)⁽⁴⁾

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר זה מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביוותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעורי האבטלה וירידה ברמת הריבית. לפרטים בדבר ניהול סיכון האשראי בעקבות משבר הקורונה, ראה פרק סיכון אשראי ופרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2020	
		כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד
חובות				
2,133	1,979	1,662	1,899	יתרות עובר ושב
3,973	4,129	3,637	4,115	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
671	738	517	1,959	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
926	854	926	2,663	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
12,515	12,198	12,174	12,174	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
258	208	243	1,208	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
20,476	20,106	19,159	24,018	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות				
4,172	4,266	4,684	5,131	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
6,627	6,521	7,179	8,113	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
187	228	177	204	ערביות
33	23	38	38	התחייבויות אחרות
11,019	11,038	12,078	13,486	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
31,495	31,144	31,237	37,504	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
מזה:				
469	452	332	413	הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾				
תיק נכסים פיננסיים:				
3,723	3,668	3,646	3,684	פקדונות
219	211	191	237	ניירות ערך
328	343	296	296	נכסים כספיים אחרים
880	918	741	4,000	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
5,150	5,140	4,874	8,217	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הגידול נובע משעבודי כלי רכב.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2020			תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	
				ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד	
632	288,830	629	299,661	650	296,411	2,138	עד 10
1,280	89,176	1,279	88,946	1,312	91,118	1,706	מעל 10
3,409	118,756	3,398	118,172	3,482	121,105	4,165	מעל 20
7,100	124,993	7,045	123,935	7,170	126,295	8,488	מעל 40
8,860	82,664	8,849	82,331	8,749	81,565	10,372	מעל 80
8,324	41,128	8,263	40,779	8,092	39,976	8,736	מעל 150
1,890	3,999	1,681	3,681	1,782	3,959	1,899	מעל 300
31,495	749,546	31,144	757,505	31,237	760,429	37,504	סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחזק מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2020				גובה הכנסה
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	
				ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		
7.8	1,601	6.9	1,384	10.1	1,932	23.1	5,549	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון ⁽²⁾
26.4	5,402	23.1	4,651	23.0	4,414	19.3	4,628	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
37.9	7,768	36.8	7,394	38.4	7,361	32.0	7,697	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
27.9	5,705	33.2	6,677	28.5	5,452	25.6	6,144	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
100	20,476	100	20,106	100	19,159	100	24,018	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.
(2) בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק המחאות תיקי רכב ואשראי שניתן באגוד לסינג. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2020				תקופה לפירעון
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	
				לא כולל בנק אגוד		מאוחד		
25.5	3,669	25.4	3,552	25.2	3,497	20.6	3,714	עד שנה
33.4	4,805	33.5	4,691	33	4,568	31.1	5,601	מעל שנה ועד 3 שנים
18.4	2,640	18.3	2,568	18.6	2,577	22.4	4,035	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
10.5	1,513	10.7	1,499	10.7	1,483	15.8	2,849	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
12.2	1,743	12.1	1,688	12.5	1,735	10.1	1,805	מעל 7 שנים ⁽²⁾
100	14,370	100	13,998	100	13,860	100	18,004	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 30 בספטמבר 2019			ליום 30 בספטמבר 2020			ליום 30 בספטמבר 2020		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
חוב	מאזני	כולל	חוב	מאזני	כולל	חוב	מאזני	כולל	חוב	מאזני	כולל
						ללא בנק אגוד					
234	3	231	225	2	223	207	4	203	239	4	235
0.74%	0.03%	1.13%	0.72%	0.02%	1.11%	0.66%	0.03%	1.06%	0.64%	0.03%	0.98%

(1) אשראי מאזני וחוב מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

שנת 2019	תשעה חודשים	
	2019	2020
	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
0.49%	0.48%	0.85%
		0.68%

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך החובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדלו בשיעור של 19.5% לעומת 30 בספטמבר 2019 וביעור של 17.3% לעומת 31 בדצמבר 2019, בעיקר עקב רכישת בנק אגוד ברבעון הנוכחי. (ללא בנק אגוד קטנו בשיעור של 4.7% לעומת 30 בספטמבר 2019 וביעור של 6.4% לעומת 31 בדצמבר 2019).

להלן התפלגות החובות לאנשים פרטיים ליום 30 בספטמבר 2020 (כולל בנק אגוד):

7.9%	חשבונות עובר ושב
17.1%	כרטיסי אשראי
19.2%	הלוואות לרכב
55.7%	הלוואות ואשראי אחר

- עיקר השינויים בהתפלגות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 באים לידי ביטוי בגידול בהלוואות רכב על חשבון הלוואות ואשראי אחר, וזאת בשל תיקי המחאת הרכב הגדול שנרכש מבנק אגוד.

- כנגד 34% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 30 בספטמבר 2020, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (ללא בנק אגוד 25%, שיעורים דומים ליום 30 בספטמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2019).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממונים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוח הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד.

ערב משבר הקורונה התאפיין הענף בשיעור מכירות גבוה וביקוש ער. נוכח המשבר, נרשמה ירידה מסוימת בסך המכירות של דירות למגורים והאטה בתהליכי התכנון. בנכסים המניבים חלה ירידה נקודתית בביקוש. עם זאת, הענף הוגדר כחינוי למשק ולפיכך העבודה באתרי הבניה נמשכת באופן רציף אם כי לא כבימי שגרה.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים) :

30 בספטמבר 2020						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	חוץ מאזני ⁽³⁾ כולל	מאזני ⁽²⁾	
בביטחון נדל"ן בישראל:						
42	96	12	29	25,976	15,609	10,367
לדיוור						
4	64	355	78	7,245	1,079	6,166
למסחר ולתעשייה						
46	160	367	107	33,221	16,688	16,533
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל						
18	46	47	115	6,390	3,658	2,732
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
-	14	7	61	6,415	3,199	3,216
איחוד לראשונה בנק אגוד						
64	220	421	283	46,026	23,545	22,481
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
45	94	5	22	23,553	14,342	9,211
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						
30 בספטמבר 2019						
בביטחון נדל"ן בישראל:						
34	75	-	93	24,078	14,393	9,685
לדיוור						
2	44	383	53	6,868	1,255	5,613
למסחר ולתעשייה						
36	119	383	146	30,946	15,648	15,298
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל						
8	40	51	129	5,119	2,712	2,407
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
44	159	434	275	36,065	18,360	17,705
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
31	75	21	72	22,032	13,055	8,977
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						
31 בדצמבר 2019						
בביטחון נדל"ן בישראל:						
34	74	51	30	25,870	16,332	9,538
לדיוור						
2	47	362	80	7,289	1,171	6,118
למסחר ולתעשייה						
36	121	413	110	33,159	17,503	15,656
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל						
18	38	55	117	5,102	2,998	2,104
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
54	159	468	227	38,261	20,501	17,760
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
35	73	61	13	22,830	14,224	8,606
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2019			31 בדצמבר 2019		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
חוץ מאזני			חוץ מאזני			חוץ מאזני		
כולל	מאזני	כולל	מאזני	כולל	מאזני	כולל	מאזני	כולל
ביטחון נדל"ן בישראל								
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:								
4,260	667	4,927	5,374	1,957	7,331	3,858	539	4,397
קרקע גולמית								
6,910	15,216	22,126	5,793	12,668	18,461	6,986	15,557	22,543
נדל"ן בתהליכי בנייה								
5,363	805	6,168	4,131	1,023	5,154	4,812	1,407	6,219
נדל"ן שבנייתו הושלמה								
16,533	16,688	33,221	15,298	15,648	30,946	15,656	17,503	33,159
סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל								
2,732	3,658	6,390	2,407	2,712	5,119	2,104	2,998	5,102
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל								
3,216	3,199	6,415	-	-	-	-	-	-
איחוד לראשונה בנק אגוד								
22,481	23,545	46,026	17,705	18,360	36,065	17,760	20,501	38,261
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן								

(1) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 30 בספטמבר 2020 מראים כי כ-41.0% מסיכון האשראי המאזני וכ-60.9% מסיכון האשראי החוף מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ, חיפה, באר שבע וירושלים. רוב האשראי החוף מאזני נובע מערבויות חוק המכר לרוכשי דירות.

מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 30 בספטמבר 2020, כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 14.5%. (ללא בנק אגוד 13.9%). יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך הישוב ריכוזיות ענפית) הינו 10.3% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

כולל בנק אגוד

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾											פעילות לווים בישראל
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						מזה:					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						מזה:					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	אשראי תקין שאינו בדרוג ביצוע		דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	
							אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾			
10	1	3	8	10	897	1,168	10	19	1,139	1,168	ציבור - מסחרי
25	1	22	48	60	378	904	60	5	839	904	חקלאות, ייעור ודיג
206	17	54	367	590	7,948	13,701	590	387	12,817	13,795	כרייה וחציבה
26	-	5	95	143	1,094	1,648	143	86	1,420	1,649	תעשייה וחרושת
237	27	70	207	272	16,699	39,194	272	1,571	37,372	39,215	מזה: יהלומים
47	1	15	76	432	5,757	6,794	432	253	6,126	6,811	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
13	1	4	-	11	2,130	3,923	11	35	4,117	4,163	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
244	61	96	387	468	11,521	15,173	468	1,006	13,824	15,298	אספקת חשמל ומים
55	7	31	68	171	1,634	2,067	171	197	1,699	2,067	מסחר
63	6	48	32	262	1,667	2,709	262	131	2,361	2,754	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
19	11	19	12	16	1,220	2,048	16	90	1,949	2,055	תחבורה ואחסנה
156	3	72	148	149	7,115	15,009	149	59	16,535	16,743	מידע ותקשורת
100	29	58	65	155	3,974	5,842	155	323	5,370	5,847	שירותים פיננסיים
18	4	6	18	25	2,693	3,315	25	296	2,998	3,319	שירותים עסקיים אחרים
											שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,193	169	498	1,436	2,621	63,633	111,847	2,621	4,372	107,146	114,139	סך הכל מסחרי
935	10	272	90	1,364	153,255	166,531	1,364	827	164,340	166,531	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
339	60	122	96	239	24,018	37,504	239	304	37,290	37,833	אנשים פרטיים - אחר
2,467	239	892	1,622	4,224	240,906	315,882	4,224	5,503	308,776	318,503	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	474	937	-	-	1,856	1,856	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	16	16	-	-	14,822	14,822	ממשלת ישראל
2,467	239	892	1,622	4,224	241,396	316,835	4,224	5,503	325,454	335,181	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ											
81	-	39	94	160	3,186	4,885	160	36	4,803	4,999	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
2	-	1	-	-	13,547	14,409	-	-	15,329	15,329	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	600	600	-	-	1,768	1,768	ממשלות בחוץ לארץ
83	-	40	94	160	17,333	19,894	160	36	21,900	22,096	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,550	239	932	1,716	4,384	258,729	336,729	4,384	5,539	347,354	357,277	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 258,729, אגרות חוב - 17,858, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 172, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,238 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 77,280.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב ונירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדרוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,004 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,405 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,828 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ללא בנק אגוד

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾											פעילות לווים בישראל	
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							מזה:					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾				אשראי							סך הכל	
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעיית ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעיית ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע	אשראי ⁽⁴⁾		
10	1	3	8	10	751	1,002	10	19	973	1,002	ציבור - מסחרי	
25	1	22	48	60	262	628	60	5	563	628	חקלאות, ייעור ודיג	
198	17	54	282	456	6,764	11,823	456	387	11,074	11,917	כרייה וחציבה	
26	-	5	95	143	1,094	1,648	143	86	1,420	1,649	תעשייה וחרושת	
226	27	70	165	224	14,604	34,437	224	1,571	32,663	34,458	מזה: יהלומים	
44	1	15	64	419	4,636	5,136	419	253	4,481	5,153	בינו ובדל"ן - בינו ⁽⁷⁾	
12	1	4	-	11	1,873	3,298	11	35	3,492	3,538	בינו ובדל"ן - פעילויות בנדל"ן	
239	61	96	316	386	9,327	12,206	386	1,006	10,939	12,331	אספקת חשמל ומים	
53	7	31	44	98	1,422	1,814	98	197	1,519	1,814	מסחר	
60	6	48	25	168	1,394	2,365	168	131	2,111	2,410	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	
18	11	19	12	16	974	1,606	16	90	1,507	1,613	תחבורה ואחסנה	
151	3	72	125	126	5,688	12,420	126	59	13,969	14,154	מידע ותקשורת	
99	29	58	63	152	3,706	5,351	152	323	4,881	5,356	שירותים פיננסיים	
17	4	6	17	24	2,310	2,837	24	296	2,521	2,841	שירותים עסקיים אחרים	
											שירותים ציבוריים וקהילתיים	
1,152	169	498	1,169	2,150	53,711	94,923	2,150	4,372	90,693	97,215	סך הכל מסחרי	
935	10	272	89	1,321	143,048	155,477	1,321	827	153,329	155,477	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג	
335	60	122	88	207	19,159	31,237	207	304	31,055	31,566	אנשים פרטיים - אחר	
2,422	239	892	1,346	3,678	215,918	281,637	3,678	5,503	275,077	284,258	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	-	-	-	276	321	-	-	1,240	1,240	בנקים בישראל	
-	-	-	-	-	16	16	-	-	7,531	7,531	ממשלת ישראל	
2,422	239	892	1,346	3,678	216,210	281,974	3,678	5,503	283,848	293,029	סך הכל פעילות בישראל	
פעילות לווים בחוץ לארץ												
81	-	39	94	160	3,186	4,562	160	36	4,480	4,676	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ	
2	-	1	-	-	13,013	13,079	-	-	13,999	13,999	בנקים בחוץ לארץ	
-	-	-	-	-	600	600	-	-	1,768	1,768	ממשלות בחוץ לארץ	
83	40	94	160	16,799	18,241	160	36	20,247	20,443	סך הכל פעילות בחוץ לארץ		
2,505	239	932	1,440	3,838	233,009	300,215	3,838	5,539	304,095	313,472	סך הכל	

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 233,009, אגרות חוב - 9,095, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מטר חוזר - 116, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,336 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 68,915.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מטר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוציגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,997 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,396 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,327 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מטר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 30 בספטמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾					
		הפסדי אשראי ⁽³⁾					מזה:					
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	אשראי ⁽⁴⁾	דירוג ביצוע	אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	
9	-	1	7	17	663	886	17	24	845	886		פעילות לזימים בישראל
4	1	1	-	-	385	588	-	-	608	608		ציבור - מסחרי
155	25	52	335	467	6,602	10,725	467	347	10,029	10,843		חקלאות, ייעור ודיג
24	4	2	83	84	1,151	1,716	84	60	1,574	1,718		כרייה וחציבה
173	(16)	(8)	242	298	13,839	31,756	298	688	30,789	31,775		תעשייה וחרושת ⁽⁸⁾
30	(1)	(26)	33	411	3,842	4,274	411	73	3,806	4,290		מזה: יהלומים
10	-	-	3	18	1,602	2,462	18	155	2,809	2,982		בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
190	49	59	218	359	8,626	11,024	359	473	10,378	11,210		בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ⁽⁸⁾
27	7	6	31	51	1,052	1,404	51	101	1,252	1,404		אספקת חשמל ומים ⁽⁸⁾
15	4	9	15	36	1,229	1,823	36	27	1,766	1,829		מסחר
7	2	-	5	11	563	1,178	11	99	1,080	1,190		בתי מלון שירותי הארחה ואוכל ⁽⁸⁾
94	2	27	133	136	4,063	7,909	136	3	9,207	9,346		תחבורה ואחסנה
61	15	25	55	97	3,397	4,770	97	135	4,552	4,784		מידע ותקשורת
14	4	3	30	38	2,126	2,583	38	172	2,391	2,601		שירותים פיננסיים
789	92	149	1,107	1,939	47,989	81,382	1,939	2,297	79,512	83,748		שירותים עסקיים אחרים
670	5	32	52	1,421	132,947	144,333	1,421	772	142,140	144,333		שירותים ציבוריים וקהילתיים
266	70	73	84	225	20,106	31,144	225	396	30,660	31,281		סך הכל מסחרי
1,725	167	254	1,243	3,585	201,042	256,859	3,585	3,465	252,312	259,362		אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג ⁽⁸⁾
-	-	-	-	-	95	143	-	-	978	978		אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,468	7,468		סך הכל ציבור - פעילות בישראל
1,725	167	254	1,243	3,585	201,137	257,002	3,585	3,465	260,758	267,808		בנקים בישראל
												ממשלת ישראל
												סך הכל פעילות בישראל
												פעילות לזימים בחוץ לארץ
28	-	(7)	23	69	3,183	3,925	69	57	3,856	3,983		סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ ⁽⁸⁾
2	-	(2)	-	-	7,284	7,327	-	-	9,017	9,017		בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	588	588	-	-	3,267	3,267		ממשלות בחוץ לארץ
30	-	(9)	23	69	11,055	11,840	69	57	16,140	16,267		סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,755	167	245	1,266	3,654	212,192	268,842	3,654	3,522	276,898	284,075		סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 212,192, אגרות חוב - 10,409, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 64, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,717 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 58,693.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,363 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני של 5,224 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכש ביטוח לתיק ערבות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(8) סיווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾											פעילות לזרים בישראל
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						מזה:					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						אשראי					
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע	דירוג ביצוע	סך הכל	
8	1	1	7	15	673	895	15	12	868	895	ציבור - מסחרי
4	-	-	-	-	351	519	-	-	539	539	חקלאות, ייעור ודיג
162	25	58	280	398	6,401	10,726	398	239	10,195	10,832	כרייה וחציבה
21	(3)	(6)	95	105	1,129	1,693	105	60	1,528	1,693	תעשייה וחרושת ⁽⁸⁾
183	(9)	9	165	270	13,417	33,318	270	483	32,567	33,320	מזה: יהלומים
30	1	(24)	62	425	4,339	4,936	425	83	4,433	4,941	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
9	1	-	3	16	1,612	2,387	16	49	2,768	2,833	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ⁽⁸⁾
204	63	87	331	457	8,180	10,575	457	264	9,994	10,715	אספקת חשמל ומים ⁽⁸⁾
29	10	11	28	48	1,082	1,414	48	55	1,312	1,415	מסחר
18	7	15	22	41	1,233	1,881	41	26	1,821	1,888	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל ⁽⁸⁾
10	(3)	(2)	22	27	643	1,272	27	94	1,161	1,282	תחבורה ואחסנה
82	2	15	135	144	4,033	7,791	144	-	9,661	9,845	מידע ותקשורת
70	21	40	68	109	3,444	4,981	109	53	4,829	4,991	שירותים פיננסיים
15	4	4	25	36	2,117	2,620	36	157	2,439	2,632	שירותים עסקיים אחרים
824	123	214	1,148	1,986	47,525	83,315	1,986	1,515	82,587	86,128	שירותים ציבוריים וקהילתיים
673	14	44	56	1,532	135,278	148,626	1,532	899	146,195	148,626	סך הכל מסחרי
273	91	101	87	234	20,476	31,495	234	403	31,165	31,802	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג ⁽⁸⁾
1,770	228	359	1,291	3,752	203,279	263,436	3,752	2,817	259,947	266,556	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	110	151	-	-	657	657	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,941	7,941	בנקים בישראל
1,770	228	359	1,291	3,752	203,389	263,587	3,752	2,817	268,545	275,154	ממשלת ישראל
פעילות לזרים בחוץ לארץ											
42	-	8	37	127	3,122	4,493	127	5	4,457	4,549	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ ⁽⁸⁾
1	-	(3)	-	-	7,150	7,155	-	-	8,881	8,881	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	656	656	-	-	2,437	2,437	ממשלות בחוץ לארץ
43	-	5	37	127	10,928	12,304	127	5	15,775	15,867	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,813	228	364	1,328	3,879	214,317	275,891	3,879	2,822	284,320	291,021	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 214,317, אגרות חוב - 9,964, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 120, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,578 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 64,042.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוציגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,501 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,571 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכשו ביטוח לתיק ערבויות חוץ מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוץ מכר ממסבחי משנה בינלאומיים.

(8) סיווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽⁴⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2019			30 בספטמבר 2019			30 בספטמבר 2020			חשיפה	המדינה
חוץ מאזנית			חוץ מאזנית			חוץ מאזנית				
סך הכל	(2)(3)(4)	מאזנית	סך הכל	(2)(3)(4)	מאזנית	ללא בנק אגוד	סך הכל	(2)(3)(4)	מאזנית	
10,586	556	10,030	11,304	406	10,898	15,395	16,017	570	15,447	ארצות הברית
3,644	2,226	1,418	3,566	2,137	1,429	3,604	3,604	2,072	1,532	צרפת
3,054	2,922	132	3,011	2,807	204	2,601	2,601	2,510	91	גרמניה
3,156	1,115	2,041	3,361	883	2,478	2,305	3,118	739	2,379	בריטניה
3,415	1,000	2,415	4,115	1,297	2,818	3,758	4,871	1,482	3,389	אחרות
23,855	7,819	16,036	25,357	7,530	17,827	27,663	30,211	7,373	22,838	סך הכל החשיפות למדינות זרות
75	33	42	88	31	57	74	95	46	49	מזה: סך החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה
492	83	409	514	91	423	476	650	102	548	מזה: סך חשיפות למדינות LDC
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ⁽⁵⁾

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקן 313.
- (4) יתרת החשיפה החוף מאזנית כוללת סך של 6,001 מיליוני שקלים חדשים אשר עיקרו בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 30 בספטמבר 2019 - 5,575 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2019 - 5,842 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.
- (5) ליום 30 בספטמבר 2020, 30 בספטמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2019 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר החשיפה המאזנית בגין עולה על סף הדיווח שנקבע בנספח 7 בפרק 651 להוראות הדיווח לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נתוני חשיפת הבנק

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית	חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	דירוג אשראי חיצוני
ללא בנק אגוד	לאחר קיזוז	לפני קיזוז	לאחר קיזוז	לפני קיזוז	לפני קיזוז	
לאחר קיזוז	הפקדות	הפקדות	הפקדות	הפקדות	הפקדות	
הפקדות	בגין הסדרי	בגין הסדרי	בגין הסדרי	בגין הסדרי	בגין הסדרי	
בגין הסדרי	התחשבות	התחשבות	התחשבות	התחשבות	התחשבות	
התחשבות נטו	נטו ⁽⁵⁾	התחשבות נטו	נטו ⁽⁶⁾	נטו ⁽⁵⁾	נטו ⁽⁶⁾	
30 בספטמבר 2020⁽⁷⁾						
6,660	6,740	6,800	5,819	921	981	AAA עד AA-
384	1,542	1,542	304	1,238	1,238	A+ עד A-
8	123	123	5	118	118	BBB+ עד BBB-
26	100	100	26	74	74	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
24	24	24	-	24	24	ללא דירוג
7,102	8,529	8,589	6,154	2,375	2,435	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
30 בספטמבר 2019						
	6,337	6,380	5,345	992	1,035	AAA עד AA-
	378	501	277	101	224	A+ עד A-
	19	29	6	13	23	BBB+ עד BBB-
	26	26	26	-	-	BB+ עד B-
	-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
	8	8	-	8	8	ללא דירוג
	6,768	6,944	5,654	1,114	1,290	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 בדצמבר 2019						
	6,327	6,372	5,616	711	756	AAA עד AA-
	341	412	229	112	183	A+ עד A-
	19	21	10	9	11	BBB+ עד BBB-
	26	26	26	-	-	BB+ עד B-
	-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
	-	10	-	-	10	ללא דירוג
	6,713	6,841	5,881	832	960	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

בעקבות ההשלכות האפשריות של המשבר הכלכלי, כתוצאה ממגפת הקורונה, על מצבם של מוסדות פיננסיים רבים בעולם, במחצית הראשונה של 2020 עלתה תנודתיות מרווחי האשראי במהלך תקופת המשבר. מוסדות פיננסיים רבים חוו הורדת אופק דרוג, וחלקם אף ספגו הורדות דרוג. במהלך הרבעון השלישי של 2020 מסתמנת התייצבות בשווקים הפיננסיים, אם כי המערכת הפיננסית עדיין מגלמת סיכון מוגבר. במהלך כל התקופה, ובהתאם להתפתחויות, ביצע הבנק ניטור הדוק של כלל מסגרות החשיפה של הבנק, ניתוח ובחינת הסיכונים הרלוונטיים, לפי פרמטרים שונים, ובהתאמה גם לרמת הפעילות העסקית מול הצדדים הנגדיים עודכנו מסגרות החשיפה השונות (RIGHT SIZING). נכון לימים 30 בספטמבר 2020, 30 בספטמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2019 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו. סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקודנות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 6,001 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2020 (ליום 30 בספטמבר 2019 - 5,575 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2019 - 5,842 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לויים בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת תבות של צד ג'.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוון של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.
- (7) כולל נתוני בנק אגוד.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11.1. לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקללות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי שלוש מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק, והכל בהתאם למדיניותו. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות נגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדירוג והתפתחות

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול בקרה והפחתה של סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. לאור אי הוודאות המתמשכת, הבנק העלה את רמת הסיכון בתיק סמרת סיכון נמוכה-בינונית. עם זאת, הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוסלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת החזר שלהם, וגיוני האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריבית. לבנק מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מותאמות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוסל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעור המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדן בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק, יציון, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש ספטמבר 2020) עומד על כ-53.1% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומדן, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדירוג, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדירוג, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח אירוע נגיף הקורונה, נערך הבנק לתת מענה לסוגיות בתחום ביצוע וניהול משכנתאות. הפעילויות שנקטו נעשו בהתחשב בהנחיות בנק ישראל (לרבות הקלות שניתנו) וזאת על מנת לתמוך ולסייע ללקוחותינו בעת המשבר, תוך ניטור הסיכונים והתאמת מדיניות האשראי. הבנק עוקב באופן הדוק אחר התפתחויות והשפעות התפשטות מגפת הקורונה על לקוחותיו, תוך שימת לב לגורמים העשויים להשפיע על רמת הסיכון בתיק המשכנתאות. בוצעו התאמות בקריטריונים לאישור הלוואה כך שיתחשבו בלקוחות הנמצאים בחופשה ללא תשלום תוך התחשבות בהכנסה טרום המשבר ובכפוף להנחיות בנק ישראל.

על מנת לסייע ללקוחות להם הלוואה בבנק, אפשר הבנק ללקוחותיו לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לפי העדכונים של מתווה בנק ישראל (לקוחות שכבר דחו תשלומים - הארכה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2020; לקוחות שטרם דחו תשלומים - דחייה עד 6 חודשים). הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות בנושא: הסכום שנדחה, כמות הבקשות, תקופת דחיית התשלומים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית, ללא נתוני בנק אגוד:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)		
שיעור שינוי	תשעה חודשים	
באחוזים	2019	2020
8.8	17,634	19,190
(6.2)	276	259
35.4	65	88
8.7	17,975	19,537
67.3	2,394	4,005
15.6	20,369	23,542
10.6	34,235	37,851

משכנתאות שבוצעו (לדיוור ולכל מטרה)
מכספי הבנק
מכספי האוצר:
הלוואות מוכונות
הלוואות עומדות ומענקים
סך הכל הלוואות חדשות
הלוואות שמחזרו
סך הכל ביצועים
מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיוור⁽¹⁾ ליום 30 בספטמבר 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור ההחזר גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)	סך הכל					עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	מההכנסה הקבועה	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
		ללא בנק	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים					
עד 60%	עד 35%	81,639	8,107	21,208	27,915	12,269	9,423	2,717	35%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	50%-35%	12,740	1,789	5,129	3,645	1,056	792	329	50%-35%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	80%-50%	1,591	612	968	8	1	2	-	80%-50%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	מעל 80%	164	90	73	-	1	-	-	מעל 80%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
עד 75%-60%	עד 35%	40,885	2,101	10,372	13,710	6,614	6,112	1,976	35%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	50%-35%	4,889	531	1,740	1,487	438	497	196	50%-35%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	80%-50%	397	166	229	2	-	-	-	80%-50%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	מעל 80%	29	26	3	-	-	-	-	מעל 80%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
מעל 75%	עד 35%	2,014	994	538	210	139	99	34	35%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	50%-35%	447	298	118	17	8	5	1	50%-35%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	80%-50%	107	94	12	1	-	-	-	80%-50%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
	מעל 80%	20	17	3	-	-	-	-	מעל 80%	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים
סך הכל		155,129	10,207	144,922	14,825	40,393	46,995	20,526	16,930	5,253	
מזה (ללא נתוני בנק אגוד):											
הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים											
		8,380	431	1,941	2,827	1,383	1,315	483			
		5.8%	2.9%	4.8%	6.0%	6.7%	7.8%	9.2%			
הלוואות בריבית משתנה:											
		44,102	6,157	11,918	13,173	6,133	5,191	1,530			
		4,087	2,917	1,066	49	40	9	6			
		4,104	545	1,149	1,273	664	340	133			
		52,293	9,619	14,133	14,495	6,837	5,540	1,669			
הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדיוור											
		30.4%	41.5%	29.5%	28.0%	29.9%	30.7%	29.1%			
הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדיוור											
		2.8%	19.7%	2.6%	0.1%	0.2%	0.1%	0.1%			
הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדיוור											
		1.8%	9.5%	1.7%	0.5%	0.7%	0.6%	0.7%			

(1) יתרת הלוואות לדיוור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משייכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 30 בספטמבר 2020).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 עומד על 53.2% (53.1% ללא בנק אגוד), בהשוואה ל-52.5% ביום 30 בספטמבר 2019 ול-52.7% ליום 31 בדצמבר 2019. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 155.1 מיליארדי שקלים חדשים (144.9 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), כ-98.3% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75% (98.2% ללא בנק אגוד), המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדירור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.3 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדירור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-6%, בהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19% ובסך כל הלוואות, בשיעור של כ-11%.

שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדירור של הבנק הינו 0.7% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 0.6% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-0.7% באשראי שניתן ברבעון השלישי של שנת 2020.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדירור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדירור של הבנק הוא 25.8% (25.6% ללא בנק אגוד). כ-85.9% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23%). כ-12.5% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.2%). כ-1.4% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.4%) וכ-0.1% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.1%).

בבנק אגוד מרבית תיק האשראי לדירור הינו בשיעור החזר מהכנסה הנמוך מ-35%.

הלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאוד שלגביה שיעור החזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן ויכולת החזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדירור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הפיקוח על הבנקים הגביל את חלק הלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך הלוואה לכל היותר, ובנוסף קבע כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדירור בהן היחס בין חלק הלוואה בריבית משתנה לבין סך הלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב הלוואה.

היקף הלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-14 מיליארדי שקלים חדשים (12.9 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), המהווים כ-8.9% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף הלוואה

היקף הלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 30 בספטמבר 2020 ל-9.2 מיליארדי שקלים חדשים (8.4 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), המהווים כ-5.8% בלבד מתיק האשראי לדירור של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 בספטמבר 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

כולל בנק אגוד								
עומק הפיגור								
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾ סך הכל	בפיגור של 90 יום או יותר						בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	סכום בפיגור מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾ יתרת חוב רשומה יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ יתרת חוב נטו
	סך הכל	מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15	מעל 6	90 ימים		
				עוד 33 חודשים	עוד 15 חודשים	ועד 6 חודשים		
296	35	252	197	19	14	22	9	
116	7	109	108	1	-	-	-	
1,761	73	1,193	142	128	186	737	495	
224	38	186	103	57	26	-	-	
1,537	35	1,007	39	71	160	737	495	

ללא בנק אגוד								
עומק הפיגור								
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾ סך הכל	בפיגור של 90 יום או יותר						בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	סכום בפיגור מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾ יתרת חוב רשומה יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ יתרת חוב נטו
	סך הכל	מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15	מעל 6	90 ימים		
				עוד 33 חודשים	עוד 15 חודשים	ועד 6 חודשים		
292	35	248	195	19	13	21	9	
115	7	108	107	1	-	-	-	
1,697	73	1,151	141	127	171	712	473	
224	38	186	103	57	26	-	-	
1,473	35	965	38	70	145	712	473	

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
- (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
- (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון והתפתחות

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק. הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. במהלך תקופת הקורונה וברבעון השלישי של שנת 2020, רמת הסיכון התפעולי נותרה בינונית. הבנק שמר על רמה נמוכה של הפסדים בגין אירועי כשל תפעוליים ולא חלו בפועל אירועים תפעוליים מהותיים. רמת הסיכון מייצגת את פוטנציאל הנזק העלול להיגרם מהתמשות סיכונים תפעוליים. נמשכת הפעילות לשיפור הניטור, הניהול והבקרה של הסיכונים התפעוליים, בדגש על שדרוג המערכת המיכונית לניהול סקרי הסיכונים, והמשך פעילות לזיהוי וניתוח רוחבי והגברת המודעות לסיכונים התפעוליים השונים. בתקופת המשבר, אושרו שינויים והקלות בתהליכי התפעול בעיקר בתחומי בנקאות בתקשורת בהתאמה לפעילות בחירום. במהלך חודש מאי, מרבית ההקלות בוטלו בשל החזרה לשגרה.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. בחודש מרץ כחלק מההתמודדות הבנק עם התפשטות נגיף הקורונה, הועלתה רמת הכוננות בבנק, כונס חדר מצב מורחב בכדי לקבוע עקרונות עבודה, והוקם פורום "קורונה" לניהול הפעילות השוטפת במצב זה בהשתתפות הגורמים הרלוונטיים לתפעול האירוע. במסגרת זו בוצעו מספר פעולות להתמודדות עם האירוע, בין היתר: פיצול פעילות של יחידות הבנק במטרה לשמור על רציפות תפקודית של שירותים חיוניים ומעבר לעבודה מרוחק של חלק מהעובדים באמצעות התשתית הטכנולוגית שבידי הבנק. מחודש אפריל ואילך פועל הבנק במתכונת פעילות "בצל נגיף הקורונה", תוך שמירה על רציפות עסקית ותפעולית. הבנק ממשיך לפעול במתכונת של פיצול יחידות קריטיות ועבודה במתכונת של קפסולות במרכזי הבנקאות ובסניפים כולל הקפדה על הנחיות עבודה מפורטות לשמירה על ריחוק חברתי והגיינה. הבנק מקיים מעקב סדור אחר מקרי תחלואה או הדבקה בסניפים וביחידות המטה ומועד החזרה לעבודה, במידת הצורך נעשה שימוש בתשתית עבודה מרוחקת באמצעות תהליך סדור ומהיר. במהלך הרבעון השלישי השלים הבנק מהלך של הרחבת מערכות ה-VC (Video-Conference) הן הפנימיות והן החיצוניות לצורך שיפור התקשורת גם מול גורמים מחוץ לבנק וכנגזרת למהלך זה נפרסה גם מערכת לניהול צ'אטים ושיתוף מסכים. בנושא ספקים ונותני שרות מיפה הבנק את הספקים הקריטיים בהיבטי מחשוב, לוגיסטיקה וביטחון והעריך את יכולתם להמשיך ולספק שרות גם תחת המגבלות הקיימות. במקביל ממשיך הבנק ביישום תוכנית העבודה ותוכנית התרגול בנושא המשכיות עסקית ובכלל זה המשך עדכון תוכנית ההמשכיות העסקית וביצוע תרגולים וטכנולוגיים. בעניין בקרה קבוצתית מקיים הבנק תהליך סדור של מעקב אחר פעילות בנק יחיד ובנק אגוד בשגרת קורונה, כולל קבלת דיווח יומי בדבר עובדים חולים/מבודדים ואירועים חריגים. באופן דומה מתקיים מעקב אחר תפקוד שלוחות בנק בחוץ לארץ. יציין כי הבנק ביצע תהליך מקיף של הפקת לקחים בעקבות משבר הקורונה (גל 1) והיערכות לקראת הגל השני שאכן אירע. תהליך מקיף זה ומסקנותיו נדונו בדירקטוריון הבנק והועברו לבנק ישראל, אשר העביר התייחסות מערכתית לנושא זה. הבנק פועל באופן שוטף לשיפור מוכנותו והמשך רציפות עסקית והולמת. לפרטים נוספים, ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק. הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר. מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הדדיות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות. רמת הסיכון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח. מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתאגרים בהם הבנק נדרש לעמוד. יציין כי מגפת הקורונה העצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרוחק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. הפעילות שנקט הבנק לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון טכנולוגיית המידע

סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק.

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת והיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפריקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפריקט מתקדם ומצוי בשלב האפיון המפורט.

כמו כן, החל הבנק ברבעון הרביעי של שנת 2019 פריקט החלפת מערכת ה-CRM אשר תישם באופן מדורג במהלך של כ-3 שנים. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

רמת הסיכון במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ולאורך משבר הקורונה נותרה בעינה. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים ו/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

לפרטים בדבר התקשרות בין בנק אגוד לבין בנק לאומי בנוגע למערכות המחשוב של בנק אגוד, ראה בתיאור השפעות רכישת בנק אגוד, בתחילת פרק סקירת הסיכונים.

סיכון משפטי

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

הסיכון המשפטי כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות.

ברבעון השלישי 2020, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית.

בחינת רמת הסיכון המשפטית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 כללה, בין היתר, גם בחינת ההשלכות האפשריות של משבר הקורונה על הסיכון המשפטי, ונמצא כי, ככלל, אין השפעה על רמת הסיכון המשפטי ואיכות ניהולו.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובל בעולם. כך, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, עודכנו שיטות המדידה במעט כך שיכללו גם תקבולים עתידיים בגין עמלת פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים. בהמשך לכך, ירדה מדידת הסיכון בתרחישי ירידת ריבית.

נציין כי, תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון שהינו גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד השפעת תיק זה אינה מהותית. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון השלישי של שנת 2020, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן.

בעקבות התפשטות משבר הקורונה בארץ, התאפיין הרבעון השלישי בעלייה בעקומי הריבית השקליים חסרי סיכון (zero coupon), לכל אורך העקום השקלי והצמוד למדד. ברבעון זה נמשכה הירידה בציפיות האינפלציה, עקב ירידה צפויה בביקושים. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובניה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, עלו במקצת ביחס לרבעון השני של השנה, בעיקר כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת בתחום המשכנתאות, ונעים ברמות סיכון נמוכות מתיאבון הסיכון שנקבע.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק במהלך תקופת הדיווח (ללא בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים):

שנת			תשעה חודשים ראשונים		
2019			2020		
484			746		
626 (יוני)			1,055 (יוני)		
431 (מרץ)			443 (ינואר)		
לוסוף התקופה					
ערך מקסימלי במהלך התקופה					
ערך מינימלי במהלך התקופה					

העלייה בערך ה-VAR נבעה בעיקר כתוצאה מהתנודות החרירות בעקומי הריבית בתקופת המשבר הקורונה. מרבית הסיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן.

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽⁴⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

30 בספטמבר 2020					
שינוי בשווי הוגן					
מטבע ישראלי					
מטבע חוץ					
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל
כולל בנק אגוד					
(181)	(1,506)	233	38	13	(1,403)
(182)	1,289	(233)	(14)	(19)	841
עלייה של 2%					
ירידה של 2%					
30 בספטמבר 2020					
ללא בנק אגוד					
(4)	(1,453)	242	65	13	(1,137)
(356)	1,237	(242)	(41)	(19)	579
עלייה של 2%					
ירידה של 2%					
30 בספטמבר 2019					
488	(1,545)	209	76	13	(759)
(1,660)	1,080	(235)	(49)	(14)	(878)
עלייה של 2%					
ירידה של 2%					
31 בדצמבר 2019					
55	(1,304)	372	67	12	(798)
(1,211)	799	(401)	(40)	(12)	(865)
עלייה של 2%					
ירידה של 2%					

(4) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם. כך, עודכנו שיטות המדידה במעט כך שיקללו גם תקבולים עתידיים בגין עמלת פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחיש השונים. בהמשך לשינויים אלו, נרשמה ירידה בחשיפה לירידת ריבית בתרחיש ירידת ריבית.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 30 בספטמבר 2020					
שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
כולל בנק אגוד			ללא בנק אגוד		
13,198	391	11,183	13,589	429	11,612
(5,285)	16,689	(6,303)	11,404	16,676	10,373

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾
מזה: תיק בנקאי

ליום 30 בספטמבר 2019					
שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 30 בספטמבר 2019		
13,587	83	13,202	13,670	295	13,497
(6,338)	18,915	(2,411)	12,577	14,562	12,151

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾
מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחיש של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 30 בספטמבר 2020					
שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
כולל בנק אגוד			ללא בנק אגוד		
174	145	278	319	148	426
160	163	264	323	163	427
(171)	(163)	(247)	(334)	(166)	(413)
(163)	(185)	(163)	(348)	(185)	(348)
(409)	(19)	(371)	(428)	(34)	(405)
766	64	852	830	74	926
124	112	446	236	128	574
419	(116)	89	303	(132)	(43)

שינויים מקבילים
עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי
ירידה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים
התללה⁽³⁾
השטחה⁽⁴⁾
עליית ריבית בטווח הקצר
ירידת ריבית בטווח הקצר

ליום 30 בספטמבר 2019					
שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	שקל
ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 30 בספטמבר 2019		
355	155	148	510	211	359
341	171	141	512	233	374
(299)	(168)	(715)	(467)	(200)	(915)
(285)	(183)	(709)	(468)	(242)	(951)
(208)	13	(304)	(195)	(60)	(364)
353	33	35	386	111	146
428	115	347	543	180	527
(396)	(221)	(545)	(617)	(183)	(728)

שינויים מקבילים
עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי
ירידה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים
התללה⁽³⁾
השטחה⁽⁴⁾
עליית ריבית בטווח הקצר
ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

ברבעון הרביעי של שנת 2019 עודכנו ההשפעות הצולבות בין תרחישי שינוי ריבית לבין תרחישים התנהגותיים בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות גם ביחס לרגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי ריבית.

כמו כן, עודכנה ברבעון הראשון של שנת 2020 שיטת המדידה, כאמור לעיל, כך שתכלול תקבולים עתידיים בגין עמלות פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים.

הפער בין חשיפת הבנק לשינויים בריבית על פי השווי ההוגן נטו המותאם לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 807 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי ההיוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוגן המותאם נטו הינן ריביות בהן היה ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה.

לפירוט נוספים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁴⁾:

ליום 30 בספטמבר 2020						שינויים מקבילים ⁽²⁾
הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	
כולל בנק אגוד			ללא בנק אגוד			
1,073	154	1,227	965	110	1,075	עלייה במקביל של 1%
1,075	147	1,222	967	103	1,070	מזה: תיק בנקאי
178	(166)	12	228	(113)	115	ירידה במקביל של 1%
178	(158)	20	228	(105)	123	מזה: תיק בנקאי

ליום 30 בספטמבר 2019						שינויים מקבילים ⁽²⁾
הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	
572	423	995	667	246	913	עלייה במקביל של 1%
686	377	1,063	668	168	836	מזה: תיק בנקאי
(72)	(423)	(495)	(346)	(243)	(589)	ירידה במקביל של 1%
(186)	(377)	(563)	(347)	(177)	(524)	מזה: תיק בנקאי

(1) לטווח של שנה.

(2) שינויים בריבית חסרת סיכון.

(3) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

להלן ההנחות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
- בחישוב רגישות הכנסות הריבית במגזר הלא צמוד, מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון ברמה של 0.0%. לא מתבצעת קטימה כאמור במגזרי ההצמדה האחרים.
- בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 30 בספטמבר 2020, גידול (שחיקה) בהון⁽³⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

מדד ⁽²⁾	תרמישים		תרמיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾		דולר	ליש"ט	יין	אירו	פר"ש
	עלייה של 10%	ירידה של 5%	ירידה של 10%	עלייה מקסימלית					
1,764.3	883.4	(921.7)	(1,843.3)	186.8	(165.4)				
31.6	15.9	(9.5)	(19.5)	11.9	(8.3)				
0.1	0.1	-	-	-	-				
2.2	0.7	(0.2)	0.5	0.8	(0.2)				
0.7	0.4	2.2	9.8	(0.1)	2.5				
-	-	0.1	0.2	-	0.1				

- (1) תרמיש הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
 (2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 571 ו-593 (מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).
 (3) כולל בנק אגוד.

על רקע משבר הקורונה, נרשמה ירידה באינפלציה בפועל, לעומת התחזיות. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובנייה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה בפרק סיכון השוק בדוח הסיכונים.
 לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאור 5 בדוחות כספיים אלה, וכן ביאורים 12 ו-15 א' בדוחות הכספיים לשנת 2019.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.
 סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.
 סיכון הנזילות מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.
 במהלך חודש פברואר 2020 העלה הבנק את רמת הכוונות בתחום סיכון הנזילות לכוונות מוגברת. ההחלטה להעלות הכוונות נבעה בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה לישראל, ומהירידות החדות שנרשמו בבורסות. בתחילת חודש מרץ הועלתה רמת הכוונות בנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוונות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל המשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל ועליית המדד המשולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים (מדד שפותח בבנק לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ, המשמש כמדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוונות בשל תרחיש מערכתי) לשיעורי שיא. עם תהליך החזרה לשגרה, במחצית חודש מאי, רמת הכוונות ירדה חזרה למוגברת.

במהלך כל הרבעון השלישי של שנת 2020 עמדה רמת הכוונות בבנק על רמה מוגברת.
 במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מידי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים. בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.
 על פי תכנון הנזילות לטווח קצר וכן לטווחי זמן ארוכים יותר, הבנק צפוי להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, וזאת תוך התחשבות בפעילות הידועה ובפעילות הצפויה הכוללת הנחות מתאימות למצבי משבר.
 מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן, הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 המשיך הבנק בפעילותו לגיון מקורות המימון והפחתת סיכון הריכוזיות. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה בשנת 2020 יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סול" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, ללא נתוני בנק אגוד⁽¹⁾) לרבעון השלישי של שנת 2020 הסתכם ב-128%. כאמור, במהלך תקופה זו, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-9.8 מיליארדי שקלים חדשים. גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב-276.2 מיליארדי שקלים חדשים.

ללא בנק אגוד יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ה-239.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת, 211.0 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2019, גידול של 13.5%. במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של 181.9 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 14.4% לעומת סוף שנת 2019. במגזר צמוד המודד הסתכם היקף פיקדונות הציבור ל-14.4 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 0.4% לעומת סוף שנת 2019, ובמגזר מטבע חוץ עלה היקף פיקדונות הציבור ל-43.1 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 14.6% לעומת סוף שנת 2019. לפרטים נוספים בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות וסיכון הלבנת הון ומימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני.

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ויעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים בעקבות מגפת הקורונה. כמו כן, מקיים הבנק בקורות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציות העלולים להתהוות בתקופה זו.

לבנק תוכניות אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act), וכן (QI - Qualified Intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים, והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS. במהלך הרבעון השלישי של השנה העביר הבנק דיווחים לרשות המיסים בהתאם לתקנות ליישום הסכם ה-FATCA, והסכם חילופי המידע בהתאם לתקן CRS.

לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

(1) נתוני בנק אגוד שולבו בנתוני הקבוצה החל מיום 30.09.2020 ויכללו באופן מלא בנתוני יחס כיסוי הנזילות הממוצע לרבעון הרביעי של שנת 2020.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי. סיכון הלבנת הון נותר ללא שינוי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהמשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקרות ממוקדות סיכון, טיובי מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. במהלך הרבעון השלישי של השנה העביר הבנק דיווח חצי שנתי לבנק ישראל על סיכויי ציות במתכונתו החדשה לפי הוראת דיווח 825.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הלבנת הון ומימון טרור ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

הבנק עוקב אחר, ובוחן את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל על הפעילות העסקית בכלל ועל סיכון המוניטין בפרט, בהיבט של תפיסות שליליות כלפי הבנק ספציפית וכחלק מתפיסות כלפי כלל המערכת הבנקאית.

להערכת הנהלת הבנק, בשלב זה לא חל שינוי מהותי ברמת סיכון המוניטין. הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאוגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

השלכות הפגיעה בפעילות המשק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה על פעילותו העסקית של הבנק, כוללת עלייה בסיכון האשראי ובהפרשה להפסדי אשראי, וכן פגיעה אפשרית בהכנסות ריבית, נטו, של הבנק, עקב ירידת ריבית בנק ישראל וריבית ה-FED בארצות הברית. הבנק נוקט צעדים להתמודדות עם המשבר ועם השלכותיו. לפרטים נוספים בדבר השלכות התפשטות נגיף והצעדים שנוקט הבנק, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

הבנק בוחן באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה, ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק.

בהמשך להנחיית דירקטוריון הבנק את ההנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהבאתה לאישור הדירקטוריון ברבעון השלישי של שנת 2020, כל זאת לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית הנוכחית כבר בדוחות הכספיים לשנת 2019, הרי שלאור משבר הקורונה, ואי הוודאות השוררת ולאור השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד, קבע הדירקטוריון לדון בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, הוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2019.

יישום כללי החשבונאות על ידי הנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפות בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

הפרשה להפסדי אשראי

רגישות ההפרשות להפסדי אשראי לשינויים בתנאי המשק, נובעת ממספר לא מבוטל של קשרים והשפעות הדדיות: השפעה על לקוחות מסוימים שלא יוכלו לעמוד בהתחייבויותיהם, ושכתוצאה מכך נערכת בגינם הפרשה ספציפית; השפעה על לקוחות מסוימים שנקלעו לקושי שמחייב סיווג בהשגחה מיוחדת או נחות, ושכתוצאה מכך גדל שיעור ההפרשה הקבוצתית בגינם; השפעה על הרכיב האיכותי הנוסף בהפרשה הקבוצתית, דרך הפרמטרים של צמיחה ואבטלה המהווים חלק מהמודל; השפעה נוספת על הרכיב האיכותי הנוסף, דרך פרמטרים נוספים המושפעים משיעור האבטלה והצמיחה, כגון היקף רשימות המעקב והדירוג הממוצע של הלקוחות.

במהלך חודש יוני הבנק ביצע תרחיש מערכתי - תרחיש קיצון אחד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. תרחיש הקיצון הינו לאופק של 3 שנים המבוסס על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה ברבעון הרביעי לשנת 2020 והשבתת המשק (בעוצמה פחותה). התרחיש לוקח בחשבון השפעת שינויים עתידיים במצב המשק ובהתפתחות מגפת הקורונה על פעילות הבנק, ובכללה ההפרשה להפסדי אשראי.

תרחיש הקיצון מניח, בין היתר, צמיחה שלילית של כ-45% בשנת 2020, שיעור אבטלה (אבטלה סטנדרטית) שמגיע בשיאו לכ-11%, ירידה של כ-15% במחירי הדיו, פחות בשער החליפין שמגיע בשיאו לכ-5%, ירידה של כ-25% במדד המניות (בשיא התרחיש) וכו'. תוצאות התרחיש מציגות כי ההפרשה להפסדי אשראי לשנת 2020 בתרחיש הקיצון עלולה להגיע לכ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים, ולכ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2021, קצב הפרשה שנתי של כ-0.70% ו-0.74% מסך האשראי, בהתאמה, וזאת בהשוואה ל-0.57% בדוחות הכספיים לתשעה החודשים הראשונים של 2020. יצוין, כי במהלך חודש אוקטובר פרסם הפיקוח על הבנקים תרחיש קיצון אחד למערכת הבנקאית, תרחיש שהינו מחמיר יותר מהתרחישים הקודמים שפורסמו, וזאת בהתאם להחמרה שחלה במהלך הסגר השני בעוצמת הפגיעה הכלכלית במשק בשל משבר הקורונה. מטרת התרחיש לבחון את עמידות המערכת הבנקאית. תוצאות הפעלת תרחיש זה על נתוני הבנק יועברו לבנק ישראל בתחילת חודש דצמבר 2020.

נתוני האשראי לציבור בדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את האשראי לציבור בבנק אגוד, על פי אומדן ראשוני לשווי. האומדן הראשוני לשווי האשראי לציבור כולל אומדן להפסדי אשראי, בהתבסס על ההפרשה להפסדי אשראי בבנק אגוד. אומדן הפסדי האשראי בבנק אגוד הושפע מהגידול באבטלה ומשינויים בפרמטרים מאקרו-כלכליים נוספים, שהביאו לגידול באומדן הפסדי האשראי (הפרשה קבוצתית בבנק אגוד) בסך 48 מיליוני שקלים חדשים, מהם 35 מיליוני שקלים חדשים בגין השפעת העליה בשיעור האבטלה.

צירופי עסקים

ביום 30 בספטמבר 2020, הושלמה עסקה לרכישת מניות בנק אגוד על ידי הבנק. בהתאם להוראות ASC805 נדרש הבנק לבצע ייחוס של עלות הרכישה לנכסים ולהתחייבויות של בנק אגוד, וזאת בפרק זמן של עד 12 חודשים ממועד הרכישה. בדוחות כספיים אלה בוצע טיפול חשבונאי זמני (Provisional) בהתאם לאומדן ראשוני לשווי הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, ההערכה תעודכן בדוחות הכספיים הבאים. לצורך קביעת השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד השתמש הבנק בהנחות, הערכות ואומדנים. מפאת פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הרכישה ועד לפרסום דוחות כספיים אלה, שימשו היתרות בספרי בנק אגוד כאומדן ראשוני, שמרני, לצורך הייחוס הזמני של עלות הרכישה (PPA Provisional) במועד האיחוד לראשונה. הסכום נטו שהוכר במועד הרכישה בגין השווי הארעי של הנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו במסגרת צירוף העסקים, עולה על התמורה שהועברה. ההפרש, בסך של כ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים, נכלל בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק כיתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד במסגרת סעיף התחייבויות אחרות. מסכום יתרת הזכות הנדחית הופחת ההפסד נטו בסך 77 מיליוני שקלים חדשים שהוכר בגין מכירת פעילות היהלומים של בנק אגוד. כמו כן, יופחת מסכום זה גם סכום ההוצאה, נטו, שירשום בנק אגוד בגין הוצאות פרישת חלק מעובדי בנק אגוד כפי שהוסכם במסגרת עסקת הרכישה. יתרת הזכות הנדחית תוכר כהכנסה בדוח על הרווח או הפסד על פני תקופה של 5 שנים ממועד הרכישה.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019. לפרטים בדבר שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין משבר הקורונה ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2020

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהמשך להתאמת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנוגעות לשינוי מבנה הדוחות הכספיים אשר בוצעו בשנת 2019, בוצעו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 התאמות נוספות הנוגעות לדוחות כספיים רבעוניים. הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 30 בספטמבר 2020 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

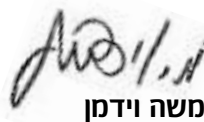
שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, למעט התאמת בקורות בקשר עם איחוד לראשונה של בנק אגוד.

משה לארי

מנהל כללי

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, ז' בכסלו התשפ"א

23 בנובמבר 2020